

M
O
U
C
T
C
O
I
C
I
O
D
A
H
H
A

MULTI-

K
U
R
S
U
S

Fotó: Gubis Mariann

az állampolgár lapja

II. évfolyam - 2008/36. szám - havi elektronikus kiadvány

digitális nyomtatás

www.apress.hu 30/92-44-286 info@jstudio.hu
2030, Érd, Riminyáki út. 61.

Akciós ajánlatunk

Digitális nyomtatás 110 cm szélességben,
176 g-os matt fotópapírra

nettó **3.990.- HUF/m²**

Fóliavágás plotterrel

Reklámtáblák tervezése és gyártása

Autódekorációk készítése

Világítós reklámtáblák

nettó **2.990.- HUF/m²**

Roll-up display

Egyedi dekorációval

nettó **29.990.- HUF**

Furcsa világban élünk – gondolom, ahogy beleharapok a gyrosburgerbe augusztus 20-án. De legalább a söröm magyar – kortyolok, és nézem, ahogy Kína robbanó égi virágai beszínezik sokadik születésnapunkat.

Kedves Olvasó!

Ha tetszik, ha nem, globalizálódunk. S bár leginkább egy modern szitokszóhoz hasonló e fogalom, tisztáznunk kell, a probléma nem a kultúrák egymás felé nyitásban van, hanem abban, hogy az erősebben marketingelt kultúra elnyomja az egyedit, a kicsit, a színest. Vita fennáll: a kommunikációs lehetőségek bővülése, az ismeretek elterjedése, a multinacionális vállalatok számára kedvező egyveleget, minden országban hasonló fogyasztói társadalmat fog kialakítani, vagy végül mégis a sokféle-ség szépsége győzedelmeskedik?

Sokat gondolkodom azon, milyen lenne a világ az amerikai álom nélkül? Hiszen az amerikai gondolkodás begyűrűzött minden-hová. Amerikában született ünnepeket veszünk át, amerikai rajzfilmekben nőnek fel a gyerekek, amerikai filmeket néznek a középiskolások, és az amerikai filmkultúra díjátadóját tekintik a legnagyobb elismerésnek. Persze, az Európa Unió létrejöttével elindult egy érdekes folyamat. Végre nemcsak a tengerentúli el-butított világ „csodáival” kápráztatjuk magunkat, hanem itthon-ról, saját kontinensünkről is eljutnak hozzánk a gondolatok.

Másfajta háborúkat vívunk, másfajta gyarmatosító nemzetek élnek a XXI. században. A csaták már kevésbé a harcmezőkön, mint inkább a fejekben dűlnak. A gazdasági érdek megmaradt, de a fegyverek már nem a testben tesznek kárt, hanem a gondolkodást manipulálják. Kultúrák harca – országok felett álló cégek harca – a sokszínűség egyensúlytalansága.

Ez a Multi-kulti.

Gondolkodtató kikapcsolódást!

Sablik Henrik
főszerkesztő

БУЛВАРБЛОКК

Man Ray, Ingres hegedűje, 1924. Man Ray Trust

Kiki mindig is híres volt sokoldalúságáról és alkalmazkodóképességéről: második férje egy igazi zenerajongó volt, így az az ötlete támadt, hogy önmaga is hangszer legyen. Szent-Györgyi Alberttel való házassága alatt egyáltalán nem készült róla kép: akkor ugyanis paprikának álcázta magát.

tartalom

HELYZET

Japán: a felkelő nap országa	4-6
Egy tucat.....	7

ТҮКӨРКӨР

Művészet az ellenművészetben	8
------------------------------------	---

FITTE KULTŰRA

Soul & Gospel Fesztivál.....	9
Multik haza! - I love Huckabees.....	10
Egyszer fent, egyszer lent.....	11-12

VÉLEMÉNY

Majd ha.....	12-13
Csókolom, beszél itt valaki magyarul?!	14-15
Kicsilány cseresznyéje	16-17

ӨНМҮКӨДӨ ИРОДАЛОМ

Székelyföldi impressziók	17
A szegény ember bablevese.....	18
Józsefváros	19-21
A kismacska és a kisgyerek.....	22-23

МАРСО

Honnan jövünk?	24
Vasra harapva – a vidék evolúciója	25-26

КИКӘПС

A szomszéd lány	27
-----------------------	----

КИӘЛЛІТӘС	28
-----------------	----

Japán: a felkelő nap országa

Japán említésére egzotikus képek, friss napihírek, a második világháború emlékei, egyetlen perc alatt elpusztított népes városok neve és megdöbbentő statisztikai adatok kavarnak bennünk. Szamurájok, gésák, a Fujinak nevezett szent hegy, buddhista templomok és sintó szentélyek, az ősi kultúra továbbélő gazdagsága – és mindezzel együtt a legfejlettebb technika, a világ sokáig leggyorsabb vonata, évezredes formákat modernné lényegítő vasbeton-építészet és megapolisszá zsúfolódó nagyvárosok.

Életük különböző területeinek bemutatásán keresztül szeretnék rávilágítani, hogyan képesek ilyen teljesítmények elérésére.

Oktatási rendszer

A VI. és VIII. században több japán delegációt is küldtek Kínába, hogy tanulhassanak, majd visszatérve került be a VIII. században Japánba a Keju rendszer, amelyre alapozva megteremtették a japán oktatást. Ám ez nem bizonyult elég megbízhatónak az évszázadok során, így más szisztémára volt szükség a tanításban. Az Edo korban a társadalmi rangtól tették függővé, kinek mit tanítanak. Így a harcos réteg a konfucianizmus mellett orvostudományt, zenét, etikettet és csillagászatot is tanulhatott. Az alsóbb rétegeknek írást, olvasást és számolást tanítottak.

A Meiji restauráció idején (1868-tól) alakult ki a mai oktatás alapja. Mivel a legtöbben a tanulásban látták a modernizáció feltételeit, hamarosan megtették a szükséges lépéseket. Létrejött az Oktatási Minisztérium (1871), majd kiadták az elemi oktatási törvényt (1872), és egységes tankönyveket vezettek be. Ettől a korszaktól kezdve egyenlő eséllyel tanulhattak a nők is.

Ám nézzük meg, ma hogyan néz ki egy tanuló iskolai élete. A tanítás április 1-től március 31-ig tart, hatéves korától jár általános iskolába, majd tizenkét évesen a hároméves alsó középiskolát kezdheti el. Eddig tart a tankötelezettség, ám 90 százalékuk a felső középiskolát is elvégzi, ez szintén három évig tart. Az egyetemekre

és főiskolákra történő jelentkezés aránya is magas, mivel legtöbbször egyszerű állások betöltéséhez is kérnek felsőfokú végzettséget. Ám nem csak ezek az intézmények nyújtanak tanulási lehetőséget, az ún. kiegészítő iskolák esti és hétvégi képzéseket tartanak, és a felvételi vizsgákra készítik fel. A japánok számára mindennél fontosabb, hogy milyen iskolába kerülnek be, hiszen a jó hírű iskolából érkezők jó munkahelyre tudnak szert tenni. Csakhogy a híres oktatási intézménybe jutás előfeltétele, hogy már eleve megfelelő iskolából jelentkezzen a diák. Így tulajdonképpen egy láncolat alakul ki az iskolák között.

Eddig nem említettem még a legjelentősebb különbségeket az itteni és a japán oktatáskapcsolatban. Magyarországon a kiemelkedően jókat jutalmazták, és nekik van a legtöbb lehetőségük az érvényesülésre. Japánban viszont az egyéni teljesítmény nem számít, csak a csoportmunka. Ezért aki egy

kicsit is jobb vagy rosszabb az átlagnál, azt kiközösítik. „A lényeg a homogén massa.” A tanárok a közösség építését különféle délutáni klubok bevezetésével szorgalmazzák.

A diák eldöntheti, melyik tevékenységre jár legszívesebben az adottak közül, de valamit muszáj választania.

A világ legtöbb részén megfigyelhető jelenség, hogy a kisgyermek nevelése mennyire fontos. Ha valami rosszat tesz, rácsapunk a kezére, és rákiabálunk: nem szabad, hiszen ő még nem tudja, mi megengedett és mi nem. Amint nagyobb lesz, több szabadságot adunk neki, s végül a felnőtté válás kezdetével már saját döntéseivel irányítja az életét. Ám amint idős korát eléri, a lehetőségei csökkennek, az élete korlátozódik.

Japánban ez a folyamat pont ellenkezőleg megy végbe. A kicsiknek mindent elnéznek, ugyanúgy az időseknek is, viszont ahogy a gyermek nő, úgy nőnek az elvárások és a szigorú szabályok száma. Ahogy elkezd iskolába járni, egy előírásokkal teli világba jut. Látszólag a kemény tanulás pozitív eredményeket

hoz: az írástudatlanság szinte ismeretlen, és nem is olyan régen – például a természettudományokban – kiemelkedő teljesítményeket értek el a világszintű versenyeken.

Azonban vannak a japán oktatásban is problémák. Például az egyéni érdekekről való lemondás a csoport érdekében a kreativitás hiányát szüli. Ez persze nem új dolog, a japánok mindig is a csoportot részesítették előnyben. Ennek eredménye az, hogy nem igazán találnak fel új dolgokat, helyette a külföldről átvett használati cikkeket és rendszereket módosítják, tökéletesítik.

Másik probléma a számonkérési forma. Szóbeli felelés szinte nincs is, az írásbeli pedig nem kifejtős, hanem feleletválasztós. Ennek célja, hogy hihetetlen mennyiségű adat és ismeret memorizálására váljanak képessé. Ugyanakkor van hátulütője is, mégpedig az, hogy így végképp elveszik a lehetőséget a diákoktól, hogy valamiben kifejezhessék magukat. Nem rendelkeznek piacképes tudással, mert a tananyagot csak leadják. Az összefüggések áttekintésére nincs idő, sem pedig a gondolkodás készségének kialakítására.

Ám nem sokáig lehet bírni ezt a megfeszített tempójú tanulást, a kóros alváshiány és a nagy nyomás miatt könnyen katasztrófa lehet belőle. A probléma gyökere az, hogy túl nagy a verseny az iskolába jutásért, és emellett még a társadalmi elvárásoknak is meg kell felelniük. Így sokan összeomlanak, elutasítják az iskolába járást, s az öngyilkosságok száma is nagy.

Mostanában már próbálnak ezekre a problémákra megoldást keresni (pl. csökkentik az óraszámokat), de kérdés, vajon sikerül-e időben megmenteniük a katasztrófától a gyerekeket.

Üzleti élet

A japán nép számára a császári pár olyan, mintha gondoskodó szülők volnának, ennek eredményeként maga az ország egy hatalmas családként létezik. Ám ez nemcsak szimbolikusan értendő, az élet több területén is találkozhatunk vele (például a munkahelyeken). A főnök a vállalatban dolgozók szülője, és az alkalmazottak a gyermekek, akik szinte testvéri viszonyban vannak, legalábbis nagyon szoros kapcsolatban állnak egymással, ami a japánok sajátos munkaszerepéhez is köthető.

A japánok hűségesek a munkahelyükhöz. A munkaadó számíthat rájuk ilyen értelemben, és viszont. A dolgozók többsége még mindig attól a vállalattól megy nyugdíjba, ahol elkezdte pályáját. Az előmenetel és a fizetés a cégnél töltött évek számával

egyenes arányban nő. Így tehát, aki már több mint egy évtizede ugyanott dolgozik, magasabb beosztásban van, mint aki csak öt éve került be. Ez a szenioritás elve.

Ami talán meglepő, még annak sem szüntetik meg a munkaviszonyát, aki rosszul dolgozik vagy többször hibázik. Inkább könnyebb feladatokat adnak neki, de sohasem bocsájtják el.

Mostanában megfigyelhető egy másik jelenség is. Egyre többen váltanak egyéni célok elérése érdekében.

Míg az idősebb korosztály szeme előtt a biztos munkahely és az előrelépés reménye lebeg, a fiatalok inkább a munka érdekességét és a magasabb fizetést tartják fontosnak.

Már iskolás kortól jellemző, hogy a beilleszkedő képességet helyezik előtérbe, és nem az egyéni teljesítményt. Aki csak egy kicsit is megpróbál különbözni, kiközösítik. Ez így megy a munkában is.

A munkábaálláskor nagyobb vállalatok esetén több hetes, hónapos betörési tréningnek vetik alá az újoncokat.

Akik már jártak Japánban, meglepődve látták, hogy a fegyelem mennyire fontos szerepet játszik az ottani életben.

Komolytalanná és veszélyessé válhat az a partner, aki mások előtt vitatkozik munkatársával.

Hogy ne sértsenek meg senkit, sosem mondanak határozott nemet, az elutasított javaslatot inkább dicsérik, mint az elfogadottat, hangsúlyozva a tervvel és a készítőjével szembeni tiszteletüket.

Szerelm és szexualitás

A japán házasságokban a férfi az elsődleges családfenntartó, többnyire túlórázik is, majd ezután sem haza megy, hanem „kötelező” iszogatásra jár munkatársaival. Ennek célja nem meglepő módon a csapatszellem erősítése, hiszen köztudott, mennyire fontos számukra a csoport egysége. A feleség eközben rendben tartja az otthont, neveli a gyermekeket, és megpróbálja a legjobb tudása szerint a férje igényeit kielégíteni. Azonban egy nemrég készült felmérés szerint az sem ritka, hogy a házaspárok több mint 20

százaléka nem otthon él szexuális életet.

Sok nő ettől depressziós lesz, étvágytalan és kedvetlen.

Érthető, hogy a fiatalok – főleg a nők – többsége megretten ettől a szigorú társadalmi normától, s az életét nem így akarja leélni. Félnak felvállalni a párkapcsolat kockázatait. Nem költöznek el otthonról, randevúzás helyett barátnőikkel vagy anyjukkal vásárolgatnak, szórakozni járnak, vagy akár évente többször utaznak a nagyvilágban. 2005-ben meglepő jelenségre figyeltek fel Japánban, ekkor ugyanis – 1899 óta nem tapasztalt módon – többen haltak meg, mint amennyien születtek.

Mizu shobai – a szexipar

Minthogy a testiség soha nem számított tabunak az országban, teljesen más hagyományok alakultak ki e téren. Ilyen jelenség például a hostess club. A hostess club az egyik legfontosabb intézmény az üzleti életben. Relaxációra tökéletes hely, ahol a klienssel folytatott ismerkedést karaoke és szeszes ital teszi gördülékenyebbé. A hostessek a modern kor gésái. Nincs más dolguk, mint kellemes csevegést folytatni néhány vendéggel, mosolyogni és a jókedv érdekében ivásra, éneklésre biztatni.

Néha még a pajzán történetek mesélése is szóba jöhet, amely természetesen mindig emel a hangulaton.

Ha Japánban utazgatunk, gyakran láthatunk meglepően aranyos és ártatlan külsejű épületeket, amelyek inkább a vidámpark önfelédtséget és játékos hangulatát idézik, mintsem erotikus kisugárzást. Ezek az ún. Love Hotelek, amelyek az Edo-kori teaházaknak az utódai.

Ami meglepő, a vendégek többsége nem az egyedülállókból kerül ki, hanem házastársak és

diákpárok közül. Ennek oka, hogy a hagyományos japán lakások kicsik és kevésbé szigeteltek, a gyerekek hét-nyolc éves korukig a szülőkkel együtt, többnyire közöttük alszanak, a tatamin elhelyezett matracokon (ezt azzal magyarázzák, hogy az állandó földrengésveszélytől tartva így tudják biztonságban őket). Ilyen körülmények között nem csoda, hogy a párok igénybe veszik a Love Hotelek szolgáltatásait. Mások azért kedvelik ezt a lehetőséget, mert berendezésük olyan változatosságot kínál, amire odahaza nincs lehetőség (pl. vízagy, forgó tükrök).

Japán a világ leggyorsabban, leglátványosabban változó országai közé tartozik, bár hagyományai az ősrégé ködébe nyúlnak vissza. Ősi kőlámpások és ragyogó fényreklámok; öreg harangok zúgása és óriási kohók zaja; cseresznyevirágok illata és gyárkémények füstje; a tea felszolgálásának szertartását végző, kimonóba öltözött lányok és csinos egyenruhában számítógépeket kezelő titkárnők – mindezek az állandóan alakuló Japán összképéhez tartoznak, amely minden változás ellenére hű maradt több évezredes hagyományaihoz is. Az erős nemzeti érzéssel, egységtudattal, szorgalommal és az új iránti fogékonysággal rendelkező japán nép alkalmazkodási képessége segítette át az országot a második világháború tragikus tapasztalatait követő nagy átalakuláson. Az alig több mint egy évszázadig tartó, szinte forradalmi változások ellenére sem került sor a hagyományokkal való gyökeres szakításra. Pedig azóta Japán nagyon alacsony életszínvonalú, mezőgazdasági jellegű országból fejlett ipari országgá alakult át.

Lengyel Judit

Fotók: internet

Egy tucát

Bontogatom a postámat.

Csatolt mellékletként a felolvasóest hanganyaga, ahová hívtak, de nem mentem el.

Elhalkuló teremzaj, székek nyikorgása, köhintés...

Hallgatom a költőt. Fátyolos hangon mondja, csak mondja: jön a rettentő, jön a rettentő...

Ennyi marad meg bennem. Hogy jön a rettentő. Várok, feszülten figyelek, hátha... de semmi. Csak a monoton kántálás, miszerint jön a rettentő. Már örülök, hogy nem mentem el, mert ha ott vagyok, bizony jött volna, valóban. Viszket a tenyerem, szeretném az „alkotót” galléron ragadni, megrázni, beleordítani a képébe:

– Nem jön, már itt is van! És most tedd le azt a rohadt papírt, amivel belezörögsz a mikrofonba, mert amit eddig mondtál, erőlködés nélkül fejben tartható! Lépünk tovább! Haladjunk! Fejtsd ki a gondolataidat, csapj a közepébe, jöjjön a mondanivaló! Mert mi itt, várjuk a képeket, a lenyűgöző játékot a szavakkal...

Nincs neki olyan. De jön a rettentő. Mert jelen kell lenni, nem szabad leállni egy pillanatra sem, még akkor sem, ha nincs mit mondanod.

Olvastam a héten a nagy magyar prózaíró könyvét. Jobban mondva beleolvastam csak... Valahol a századik oldal táján vágtam a falhoz, csak képletesen, mert könyvet nem csapkodok, még akkor sem, ha nem szól semmiről. Illetve állítólag a labdarúgásról.

Elfogytak a történetek a családi legendáriumból, akkor most a foci. Az mindenkit érdekel. Meg aztán oly mindegy, már a nevet veszik, nem a regényt. Lényeg, hogy vegyék.

Gyülemlik bennem a keserű indulat. Mára nem maradt szinte semmink, és ti most épp a kortárs irodalmat vágjátok haza.

Írtok, nyakra-főre. Mindegymit, mindegykinek. A srácaim nyolcéves korukban hagyták abba a jönrettentőzést. Ti most kezditek. Nem éreztek szégyent, mindent eltakar az a bizonyos szabadság, az alkotóké. Nem érzitek a felelősséget sem. Példát mutattok sok fiatalnak, aki az írás kényszerét érzi. De milyen!

Ássátok az irodalom sírját, gőzerővel.

Mondjátok, írók, költők: tényleg ennyire telik? Milyen

mély kútból merítitek a bátorságot, ti kultúrlovagok, ilyen-olyan emlékdíjakkal kitüntetett, önmagatokat felkenő papok, az alkotás ripacsai? Miért nem tudtok csöndben maradni, ha kiürültetek, ha már nem telik gondolat? Miért nem adjátok át a helyet azoknak, akik még hisznek, azoknak, akik még szólni akarnak valakikhez, valamiről? Miért nem vonultok félre, töltődtek fel, és kezditek azután újra?

Valaha, egy boldogabb korban a befutottak felkarolták a tehetségeket, figyelték próbálkozásukat, néha segítettek a teremtésben. Oldalakon át sorolhatnám, ki kinek volt mentora, de minek? És főként kinek?

Mert nektek ugyan hiába... Új tehetségeket felfedezni? Még mit nem? Mert akkor benneteket ki olvasna?

Jön a rettentő... Miért nem csomagoljátok írásaitokat újságpapírba, kötitek át cukorspárgával – tizenkettő egy tucat – és áruljátok aluljárókban, plázák előtti parkolóknak, ordítva: „Nálam mindig két forint ez a dal...”

Emlékeztek a bolond királyra?

Amikor már minden elérhető lovagrendnek tagja volt, amikor már minden emlék- és nem-emlékdíjat, rendjelet magára aggatott, minden, önmaga által kreált irodalmi társaságnak elnöke, tagja volt, láthatatlan kelméből szabatott magára cifra gúnyát.

Kíváncsi vagyok, mikor merjük odakiáltani a tömegeből: – A király meztelen!

Molnár Péter

Fotó: internet

Művészet az ellenművészetben

Amikor először szembesültem a Fluxus East ellenművészeti mozgalommal, néhány percig nehéz volt összegezni a benyomásaimat. Zavart éreztem és ürességet. Aztán jobban belemélyedtem egyes alkotások kompozíciós formáiba, és kialakult a kép. Örömmel konstatáltam, hogy John Cage, az amerikai irodalmi tanulmányaimból ismert név is „visszaköszönt” akiállítottfotókról. Végrekapcsolódási pontot találtam, és a kiállítás megszólított.

Nehéz kiválasztani egyetlen alkotást, így sokáig vacilláltam, hogy melyik érintett meg leginkább. Azonnal fölkelte a figyelmemet a fekete pódium, rajta és körülötte az első látásra zavarosnak tűnő kompozíciókkal. A széttört hegedű darabjai a művészet haldoklását, kibontakozásának elnyomását, a szétvágott, régi szék maradványai pusztulást, reménytelenséget üzentek.

Néhány szétszórt táblát is láttam, amelyek közül az egyik felirat jelentős: „In Memoriam”. Megkapó volt és lehengerlő, ugyanakkor szomorú – utóbbi a törött, szétszórt darabok miatt.

Később további információkkal lettem gazdagabb a mozgalommal kapcsolatban, és ekkor egy új szempont is fölmerült: a

széttört hegedű jelentheti a régi, konvencionális formák eltűnését, a szigorú szabályok eltörlését és a hétköznapi élet meg a művészet közötti határok elmosódását. Egy új korszak kezdetét jelentette. Ezt a meggyőződésemet erősítették a pódium szélére kézzel festett feliratok. Pl.: „Itt szidhatod a királyt, mint a Hyde Parkban”, „Itt alhatsz éjszaka”, „Itt ehetsz egy pizzát”, „Itt megcsalhatod a férjed/feleséged” stb. Maga a pódium, amely a terem közepén állt méltóságteljesen, mégis szabadon, a végtelen teret jelképezte – szellősen, jelentős méreteivel a korlátok nélküli szabadságot idézte fel: egy helyet, ahol az ember önmaga lehet. A fölötte kifeszített köteleken gyönyörű, de egyszerű papírra festett képek függtek, körülötte létrák és más hétköznapi kellékek. Ez a kompozíció tényleg egyszerűséget sugárzott, ugyanakkor a képek – amelyek zöme a felhők mögé bújt Holdat vagy Napot ábrázolta – hamisítatlan művészi jelleget kölcsönöztek neki. Az alkotó nevét nem jegyeztem meg, de munkájából süt a szabadságra

való törekvés, ugyanakkor a kételkedés, ami ebben az esetben pozitívumként jelenik meg. Kételkedés a fennálló rendben, amely elnyom és rácsok közé szorít. A művész egy olyan korban szólaltatta meg a forradalom harsonáit, amikor forrongott a közélet, nyomor és összeomlás fenyegetett. Az alkotás darabjai megerősítették ezt a meggyőződést. Úgy gondolom, egy ilyen mű felébreszti a szunnyadó felszabadító erőt, és minden néző képes olvasni a sorok között.

A másik pozitívum a tárgyakkal – pl. a könyvekkel vagy a pódiummal – való direkt kapcsolat. Gyakorlatilag meztelen valójukban kínálkoztak vizsgálatra, minden oldalról meg lehetett őket szemlélni, esetleg megérinteni. Az a tény, hogy számos alkotást nem zártak üveg mögé, közvetlen tapasztalatot biztosított.

Bár lenyűgözött, mégis maradtak hézagok bennem a kiállítás után. Néha több információt szerettem volna látni egyes darabokról. Időnként elvesztem az irányzatok között, némely kompozíció összhangját kicsit nehéz volt átlátni. Ha valamennyi műalkotást behatóan szeretnék tanulmányozni, egy napot biztosan rá kéne szánnom, úgy lenne

teljes a kép. Mindent egybevetve azonban úgy érzem, gazdagodtam általa. Az tetszett az egyedi műveken túl, hogy szerteágazó művészeti ágakat szerepeltettek: fotót, zenét, a szobrászat különleges formáit, plakátokat, újságot, képirást stb. Az a tény, hogy nemcsak egyetlen országban virágzott a fluxus, még rokonszenvesebbé tette számomra. A kiállított darabokegyintenzív, KeletésNyugathatáraitösszekötő stílussal ismertettek meg, így az általuk képviselt szabadság- és kibontakozás eszméi megerősödtek. Fontosnak tartom, hogy a 20. század második felének művészetébe is betekintsünk, még akkor is, ha nem értjük meg teljesen vagy nem szimpatikus. Bizonyára létezik legalább egy olyan mű, amely megindítja a fantáziát, netán érzéseket hoz a felszínre. Jelen és múlt kapcsolatát erősíti egy ilyen kiállítás. Érdemes legalább néhány percig elgondolkodni róla.

Farkas Renáta

Fotó: ludwigmuseum.hu

Soul & Gospel Fesztivál – West End tetőterasz – 2008. június 18-21.

Általában, ha felmerül a Gospel mint zene fogalma, az ember rögtön arra a fajta egyházzeneire gondol, amit a templomokban színesbőrű énekesek adnak elő. Azonban napjainkban sokkal többről van szó, hiszen a határok kiszélesedtek, és nemcsak a feketék műfaja ez a stílus, hanem rengeteg fehérbőrű előadó is van a “szakmában”.

Az idén már második alkalommal került megrendezésre a Soul & Gospel Fesztivál, és ezúttal is rendkívül változatos műsort láthattak az érdeklődők. A program kialakításánál a szervezők nagy figyelmet szenteltek a közönség igényeinek, és ezért internetes szavazást indítottak. Ennek köszönhetően az idei programot még színesebbé tette az olyan fellépőkkel fémjelzett első nap, mint a Hillsong-London és Matt Redman, aki szintén a brit szigetekről utazott ide egy európai turné keretén belül. Azt hiszem, túlzás nélkül állíthatom, hogy nagyon színvonalas előadókat láttunk, és ezt látványában is (több kivétítő) és különböző effektek használatával tették még emlékezetesebbé. Többnyire a kortárs gospelzene brit pop/rock előadóitól, a klasszikus fekete, tradicionális gospelig eléggé széles volt a paletta. De láthattuk a műfaj hazai képviselőit is, például Rontó Kittyt, akit a Csillag születik műsorából megismerhettünk, aki a gitárművész Rontó Attila lánya.

Már korábban volt alkalmam látni a stílus megtestesítőitől egy koncertet a holland-amerikai Breeze Gospel előadásában, de akkor még foghíjas zenekari kísérettel, most azonban mindenkit elhoztak magukkal! Nagyon érdekes volt hallani olyan slágereket, mint a rádiókból is jól ismert „Oh Happy Day” vagy egyéb ismerős dalokat, amelyekről az ember nem is gondolná elsősre, hogy miről is énekelnek: de ez itt egyértelművé vált még a laikusok számára is: Istent dicsőítő szerzeményeket halhattunk.

A szombat – a fesztivál utolsó napja egyben – az Ez Az A Nap rendezvénnyel kezdődött már kora délután, olyan, itthon jól ismert előadókkal, mint Pintér Béla, Prazsák László vagy a Gável Testvérek, akik nemcsak katolikus körökben örvendezhetnek sikerüknek, mivel más felekezetek is szeretik és éneklik a dalaikat. Az estét a tavalyi Soul & Gospel fesztiválról megismert és sokak által rögtön kedvencévé vált angol Yfriday zárta, akik a Fall Out Boy-hoz hasonló pop/rock-stílusban muzsikálnak, azonban itt minden Isten tiszteletéről, dicséretéről szólt.

A rendezvény ideje alatt, a Nyugati téren volt elhelyezve egy RoadShow-kamion, amin a hazai feltörekvő csapatok között fellépett a Tűzveszély és a Chickenfly együttes is.

Összességében, aki szeretett volna énekelni vagy hallgatni fiatalos, Isten szeretetéről szóló igényes zenét, vagy akár csak szeretne volna hasznosan eltölteni az idejét ismert, és kevésbé ismert előadók körében, az is jól érezhette magát, hiszen a rengeteg fény, minőségi hangzás és az egyéb effektusok felejthetlenné tették a rendezvényt. Nem utolsó sorban az égiek is kedveztek az érdeklődőknek a fesztivál ideje alatt: végig kellemes, igazi nyári időnk volt. Reméljük, jövőre ismét megrendezik ezt a remek programot.

Dányi Attila

Fotók: Sántha Krisztina

Multik haza!

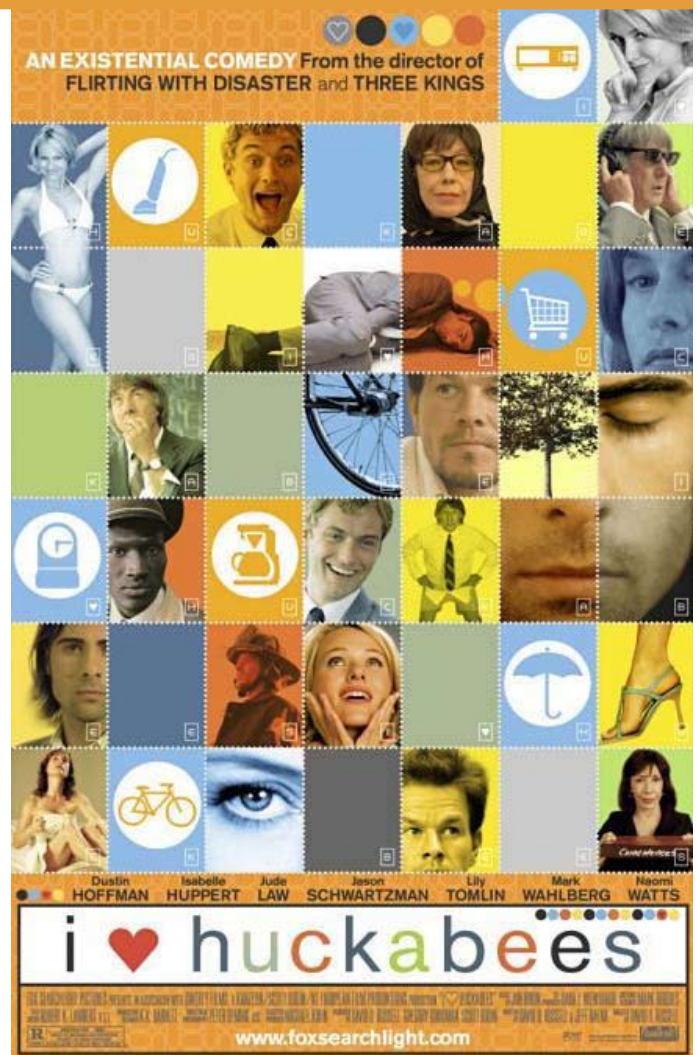
I love Huckabees

Erről a filmről nem tudok elfogulatlanul írni, mert egyszerűen imádom, és ezt mindenkinek látnia kell. Mivel a multinacionális dolgok ellen van, és a szabad gondolkodás, a természetesség mellett, így nem kapott nagy nyilvánosságot, és csak underground filmturkálókban lehet beszerezni néhány száz forintért. Illetve az egyik közszolgálati adó tűzi néha műsorra, de aki keres, az talál. Az interneten is meg lehet rendelni már szinte minden filmet. Nem egy hétköznapi darab, ne menjünk el mellette, ha meglátjuk.

Az író és rendező (David O. Russel) feltett szándéka az volt, hogy az embereket rádöbentse arra, minden összefügg mindennel, és ezt két örült pszichológus-detektív kezelésein meg is érthetjük, ugyanis Bernard (Dustin Hoffman) és Vivian (Lily Tomlin) mindent megtesz annak érdekében, hogy a pácienseik megfejtsék, kik is ők valójában, és mi a céljuk az életben. Ezt nem mindennapi módon próbálják elérni. Kifigyelik ügyfelük minden mozdulatát, még a fürdőszobaablakon is bekukucskálnak, úgy érzik, így adhatnak teljesen hiteles diagnózist a betegről, és így szabadíthatják fel elméjét. A további szereplők közt ott van Jude Law és Mark Wahlberg, akik alakításukkal tovább emelik a film hangulatát. Jude Law alakítja a rosszfiút, egy nagyvállalat vezető emberét, és Mark Wahlberg egy egyszerű tűzoltót, aki nem száll fel a tűzoltókocsira, mert a benzin, amivel a kocsit meg, károsítja a környezetet.

De nem ők a legsúlyosabb esetek, a főszereplő, Jason Schwartzman a véletlenekre szeretne magyarázatot találni. Azokra az eseményekre, amik talán teljesen jelentéktelen részét alkotják a hétköznapijainak, mégis furcsának, és számára fontosnak tűnik a néger sofőr felbukkanása különböző, egymástól független helyeken. Versekkel szeretné megmenteni a környezetet, amiben él. Egy igazi természetvédő kört alapított. A Huckabees nevet viselő nagyvállalat szemét vet a területre, amit hősünk véd, és megpróbálja kijátszani a 'nagy vagyok, tehát segíték a kisembereknek' adukártyát. Vajon hőseink meg tudják menteni a lápot? Vagy minden csak a pénzről szól, és már senkit sem érdekel a környezete?

A világegyetem arra vár, hogy befogadjuk és megértsük. A természettel összhangban kellene

élnünk, és óvni az értékeinket, amiket kaptunk. Ám mindenkivel előfordulhat, hogy a féltve őrzött kincseit áruba kell bocsátania, legyen szó a gondolatokról, amit az írók írtak, vagy a telekről, ami a megélhetést biztosítja. Ilyenkor a multik, a nagyvállalatok mindig ott teremnek, hogy a legnagyobb hasznuk legyen a kiszolgáltatott emberen. A történet is csak egy ilyen kiszolgáltatottságot mutat be. Az embereket sokszor megtevesztheti az a hamis csillogás, és csak később látják be, hogy nem is ezt akarták, hogy az igazi céljaik nem is váltak valóra, és többet ártottak nekik, mint használtak.

Figyeljünk magunkra, a másokra, szerezzünk barátokat, és óvjuk a környezetet. Ne dőljünk be azoknak a csalóknak, akik csak a saját hasznukat számlálgatják, és akkor nem lesz gond.

Dobos Mónika
Fotó: internet

Egyszer fent, egyszer lent: Libikóka a Pinceszínházban

Nem tudom, hogy merre tart a magyar kultúra. Sok negatív tendenciát fedezhetünk fel, de szerencsére az érdeklődők számára még mindig fellelhető az igényes irodalom, a tartalmas film, és a zseniális színház világa. Az utóbbi különösen fontos, mert egy olyan művészet, ami alapjait tekintve időtlen.

Nem szeretnék részletesen elmélkedni erről, hiszen ez az írás egy konkrét – és előrebecsátom: zseniális – darabról szól. Annyit azért elárulok, hogy van egy olyan színdarabtípus, ami számomra rendkívül vonzó, és a színészi tehetség egyik legjobb fokmérőjének tartom. Az egyszerű díszletek között játszódó, egy-két szereplős darabokról beszélek. A filmekhez szokott szem számára egysíkúnak látszó környezetben rendkívüli tehetség kell ahhoz, hogy a mű hangulata és mondanivalója a közönség számára is érezhetővé és érthetővé váljon. Ezt éreztem annak idején a Madách Színházban, a „Mikszáth különös házasságai” című darab esetében Mikó István és Piros Ildikó játékát nézve; csakúgy, mint az Örkény Színházban Mácsai Pált látva és hallva, az „Azt meséld el, Pista!” díszlettelen előadásán. Hasonló élmény volt számomra a Pinceszínház repertoárjának egyik legfrissebb darabja, a „Libikóka”. Két szereplő, egyszerű díszlet, hosszan zúgó vastaps. A történetet William Gibson vetette papírra 1958-ban. Az események New Yorkban játszódnak 1880 körül, de a konkrét utalások elhagyásával bármely helyen és időben megtörténhetnének.

A történet nyolc megnevezett szereplőjéből mindössze kettő jelenik meg a színpadon, ahol egyszerre látjuk mindkettőjük lakását, gyakori átfedésekkel. Egyikük a fiatal munkanélküli táncosnő (Dobó Kata), aki naiv, segítőkész és önfeláldozó. Éppen arra készül, hogy visszatérjen a munkájához, bízva abban, hogy a nyitva álló számtalan lehetőség közül a legjobbat találja meg. Egy este felhívja az önző, válófélben lévő ügyvéd (Szervét Tibor), aki nemrég érkezett Nebraskából, és jelenleg a munkán kívül önmagát is keresi. Találkoztak ugyanis egy közös ismerősüknél, ahonnan a férfi korán lelépett. Mindössze arra emlékezett, hogy a lánynak van egy eladó kenyérpírója. Ennek ürügyével valósul

meg az első randevú, amit mindketten másképp értelmeznek.

Sorsuk az igencsak döcögős kezdet után, az egymásrautaltságnak köszönhetően menthetetlenül összefonódik. Jerrynek nincsenek helybéli ismerősei, és szüksége van a támogatásra a váláshoz; Gittelnek pedig kell a biztos pont az életében, ami horgonya lehet az addig csak a levegőben összevissza szálló ötleteinek és reményeinek. Azonban a legnagyobb probléma mindkettőjük számára ugyanaz: Jerry nebraskai felesége. A férfi nem tudja megértetni Gittelrel, hogy tizennégy évet nem tud a szőnyeg alá söpörni. Hosszú órákat beszél vele telefonon, és Gittel mindvégig próbálja elhitetni magával, hogy amint lezajlik a válás, rendeződnek a dolgok köztük. Úgy tűnik, hogy neki van igaza, mert Jerry bejelenti, kész az összeköltözésre. Kezébe akad ugyanakkor a levél, amely szerint a válás már lezajlott, és rá kell ébrednie: sosem lesz Jerry felesége, ahogy senki más sem. A céltalanság érzésével távozik a férfi lakásából, de visszatekintve nem ítéli haszontalannak az eltelt időt. Még egy telefonbeszélgetésüket hallhatjuk, amiben búcsúként elhangzik Jerry szájából is az a szó, amiről mindketten azt hitték, hogy sosem mondja ki: „Szeretlek!”

A történet egyrészt borzasztóan egyszerű. Néhány mondatban összefoglalható, fordulatai a mai ember számára nem túlzottan meglepők. Legfontosabb gondolata az, hogy a megromlott kapcsolat ellenére is komolyan vett házassági eskü képtelenné teszi a megcsalt és elhagyott férjet arra, hogy úgy tekintsen magára, mint elvált férfira. Úgy érzi, hogy a bíróság döntésétől függetlenül ő örökre a feleségéhez lesz kötve, hiszen ezt fogadta meg. Önzésében kihasználta Gittel, annak ellenére, hogy tudta: sosem fogja feleségül venni. Ehhez természetesen kell a lány naivitása és kitartása is.

Az ehhez hasonló esetek pusztá felsorolása is vaskos köteteket töltene meg. A világ tele van önző és naiv emberekkel. Találkozásaik

gyakran kiábrándultsághoz, hazug érzelmekhez vagy kényszerkapcsolatokhoz vezetnek. Ami különlegessé teszi Gibson történetét, az a két ember jellemének alapvető változása. Jerry az utolsó telefonbeszélgetésben elmondja, hogy szerinte nem volt fölösleges a közösen töltött idő, hiszen mindketten alaposan megváltoztak. Gittel naivitása már a múlté, nem bízik feltétlenül a férfiakban; céltudatosabbá vált. Jerry képes szembenézni saját félelmeivel, és kimondja a legnehezebb szót is. Szerényebb és emberibb lett. Bár próbálják elfojtani az érzelmeiket, egyértelmű, hogy mélyen megérinti őket a kapcsolatuk vége. Sejthető, hogy Gittel sokáig siratja még élete nagy lehetőségét, de képes lesz idővel megfelelően értelmezni az esetet. Jerry ugyanakkor látszólag vidáman tér vissza a volt feleségéhez, de utolsó szava azt sejteti, hogy az

újrakezdett kapcsolatban Gittel személye éppen olyan problémát jelenthet, mint korábban a feleségéé.

Mi a tanulság? Szerintem nincs. Illetve nagyon is sok van, de mindenkinek más és más. Attól függően jelenthet egy-egy mondat nagyon sokat, hogy az ember mennyire került közel az ehhez hasonló helyzetekhez. Az azonban egészen biztos, hogy mindenki találhat benne olyasmit, amit hasznára fordíthat. Számomra a rendkívül személyes tanulságon kívül még egy fontos üzenete volt ennek a darabnak: tovább erősödött az a véleményem, hogy az igazi színészi teljesítményt az ilyen művekben lehet tetten érni, és amíg van igazi teljesítmény, addig nem kell féltetni a magyar színházat.

Ördög Ádám

Fotók: www.pinceszinhaz.hu

VÉLEMÉNY

Majd ha...

Majd ha megöregszen, jut idő mindenre, amire most nem. Mérem a hátralévőt, mert ötven fölött az emberi természet rendje szerint el kell azon merengeni, hogyan lehetne jól hasznosítani. De azért holnap még ötkor kelek. Kávét, kultúrpalotát, fürdőt. Hatkor iroda. Két megkeresés, egy beadvány fél nyolcig. Megy az üzlet. Újabb kávé után nyugtatótea kedvesemtől, aki nyolckor megérkezik, és rendszeresen teát főz nekem. Ezt nemcsak úgy megisszuk, hanem bevisszük a szervezetbe, mert a folyadék, az ismeretterjesztés tudománya szerint „bevétel” módozatban kerül a szervezetünkbe.

Nyolctólkaputelefon, mobiltelefon, vezetékes telefon, postás bácsi, aztán négy ügyfél, négyféle ügyvel. Én délben következem újra: figyelem-megosztásos hatvan perc, feleségem, az ebéd és az újság között. Egy órakor már furdalásos és obszcén belső hangok sustorognak az egóm felé: „...sokat ettél megint...” Ilyenkor tegezem magam, tehát jó nexusban vagyunk így, mi ketten, anélkül hogy skizofrének lennénk. Nem baj! Holnaptól másképp lesz. Azért holnaptól, mert a holnap még messze van, egyébként pedig Woody Allen is megmondta, a jóllakott ember fogyókúra recepteket tervez, az éhes szakácskönyvet ír. Tehát mindkettő reformot akar, és mindkettőnek igaza van. Ez is a világ rendje, erre mondjuk azt, hogy nézőpont.

Egyébként meg egészen jó trendek vannak a világban, másfélmilliárd ember túlsúlyos, és csak

nyolcszázmillió éheznek. A zsír párnák és a számolható bordák arányából tudhatjuk, hogy vannak a ránk bízott javak elosztva. Nézzük mindennek a jó oldalát. Nyolcszázmillió embernek nem kell rettegnie elhízástól, cukorbetegségtől, embóliától, infarktustól és egyéb civil nyavalyáktól, nekik aztán fogalmuk sincs, mi a stroke-szindróma. Arról meg főleg nincs, hogy milyen egy vörösboros pincepörkölt, kövér embert is csak akkor látnak, ha megjelenik náluk egy negyvenfős fehérbőrű humanitárius küldöttség. Ez a kereszténység speciális ajándéka az emberiségnek. A misszió.

A tudatlanok, más értelmezésben a vadak, nem tudják azt sem, mi a határidőnapló, adókötelezettség, gyorsajtás, célprémium vagy sikerdíj, és egyáltalán, mi az, hogy siker? Nincs szociálpolitika és szociálpolitikus, ezért hajléktalan sincs, így aztán nincs nekik jóléti miniszterük sem, túlsúlyos jóléti apparátusokkal, és KSH-juk sincs. Törzsfőnök az van. A törzsfőnök közöttük él, tehát nem statisztikai adatokból tudja azt, amit tud. Tudja, hogy kit kell megváltani a haláltól egy kortynyi vízzel, és azt is, hogy kit kell átengedni neki. Ez a közösség még nem esett át a fejlődésnek azon a rablófokán, amit társadalmi munkamegosztásként emlegetnek a farizeusok. A főnök ugyanazt a dzsungelt tapossa, ugyanazt a homokot rúgja, és lehet, hogy ugyanaz az oroszlan tépi szét, mint Otát, a törzs legjelentéktelenebb harcosát.

Neki sem jár bubimentes ásványvíz az értekezleteken, és nincs külön ágya sem a kórházban. Amikor eljön az utolsó órája, magára hagyják, mert így illik elmenni a világból. Még véletlenül sem vezetnek az orrába szondát, ereibe preparátumot, az férfiatlan, és nem várja senki sem az elmúlását. Ő maga engedi el a lelkét, amikor jónak látja. Egyedül egy törzzsel szembefordított széke van. Az az övé, semmi más.

A térítők fejlett világában ez másképp van. Itt mindenkinek joga jussokat szerezni, csak meg kell érte küzdeni. Így vagy úgy, csak megszerezni. Itt már dübörög a kereszténykurzus, és mintha hiába verte volna ki a jeruzsálemi templomból a kufárokat Jézus, egyedül maradt példátlan mutatványával a keresztény világban. Szép csendben eloldalgott mindenki a Koponyahegyről, át az utca másik oldalára, üzletet csinálni a jézusi projekttel.

Shoppingolni egy jót. Misszionáriusok és hittérítők özönlöttek szerteszét és kasszíroztak, ahol csak megfordultak a világban. Úgy is mondják, segítenek az emberiségen, törődnek velük, mert valakinek törődnie kell a világgal. Főleg a világ lelkével, mert azzal van a legtöbb baj, ő az örök beteg.

Itt vagyok például mindjárt én, velem is törődnek, és már annyian akarnak segíteni nekem és szolgálni engem, hogy ez őszintén zavarba ejt, és megkérdem magam olyankor, amikor van időm felnézni, hogy vajon van-e nekem ennyi problémám, amit csak így lehet megoldani? Nem is tudom.

Néha belső optimizmusom helyett nagyapáim derűjére szorulok, akik két frontot is megjártak, hadképtelen öregségükre a front ment át rajtuk kétszer, de mindig éppen olyannak látták a világot, amilyen volt. Mert nem akarták másnak látni, sem láttatni. Az unitárius meg a görög katolikus egyformán látták a dolgokat, nem nyitottak hitvitát, tudták, hogy egy az Isten, nem veszték össze a nevén, és elmentek egymás templomába imádkozni a gyermekeikért. Apámért meg anyámért. Ma lenne olyan erő, amelyik egymásnak ugratná a két öreget. De talán az is lehet, hogy nem lenne, mérhetetlen erősek voltak ezek az emberek kiszolgáltatottságukban. Mindent el lehetett venni tőlük, csak a világot nem. Azt megélték olyannak, amilyen volt.

Nekem már nincs ilyen lehetőségem, helyettem, akárcsak a rosszul megvalósított régi görög demokráciákban, mások gondolkodnak. Mondjuk hogy a Tanácsok, de ha mégis lenne lehetőségem, talán már élni sem tudnék vele. Mintha az utat tévesztett szabadság urai perifériára szorították volna a normalitást, egyszerűen avétos lett, sehogy nem fér az elvárásokba, mert ezt a világot már a trendmenek határozzák meg. Egyébként ez volt a világtörténelem legnagyobb fegyvertelen puccsa a társadalmakellen, de ezt már sohasem fogják megírni a történelemkönyvek, mert senki sem veszi észre, hogy a győztes trendpapság nyilvánvalóan és pofátlanul fitness-segget mereszt a médiumok arcába, és nincs még egy Mario-fajzat, aki felismerné megalázottságát, olyan megpláne, aki golyót is röpitene az egysejtűek módjára szaporodó Cipollákba. Hogy megsértődne megint a tömeg! Megint Barrabást óhajtának. Cserébe viszont az elkötelezett faroknemzedék minden este megkapja a nemzet ringyójának legújabb, legintimebb és legmegindítóbb titkairól szóló híreket. Fogyassz, vagy ahogy eggyel arrébb mondják kedves bájjal: „fajjal (sic!) kedves”! Fokozd halálig a gyönyört! Más már úgy sem elégít ki.

Telik a napom. Megnyugvásul gondolni kellene valami szépet a világról. Még elalvás előtt. Van hozzá egy ezerkettes stúdióm – csak én ismerem benne a gombokat –, amely szerint újra a kezdeteknél állok. Oda menekültem rosszkedvem elől, pedig a rosszkedv igenis bölcs, nevelő hangulat, és talán nem is volna szerencsés éppen most jókedvűnek lenni. Persze tudom, légy mindig happy (de komolyan), bugyogj, kacagj, ne vess. Kreálj egy virtuális világot, ha tönkretetted a valódit, de – ahogy írják – mindennek rendelt ideje van. A szomorúságnak is.

Viszont itt, ahol én állok, a kezdetek kapujában van a legtisztább vízű tó. Üvegöld vizében tótágast áll a fodrosbugyis ég kékje. Szellő sincs, tehát hajóm sem roncsolja tükre foncsorát, ezért minden pontosan olyan benne, amilyen maga a létező világ. Bár kicsit mintha mosódnának a kontúrjai, de mi nézzük egymást. Ismerősökként szemezőnk, az ég, a víz meg én.

dr. Czifra György
Fotó: Gubis Mariann

Csókolom, beszél itt valaki magyarul?!

Kezdjük azzal, hogy bevallom: nagy a fenekem. Ez túl a ruhavásárlási gondokon, egyéb területen is felvet problémákat. Vegyük például a férfiakat: Cindy Crawfordon, Claudia Schifferen és Kate Mosson éheztetett európai kultúránkban az a szép, aki szinte nem is látszik, olyan vékony. Az éhezéstől válunk társadalmilag elfogadhatóvá. Mert itt van miből és min éhezni. Ahol az éhezés valós, napi probléma, ott a nagy, a súlyos, a gömbölyű a vonzó. Mert ott státuszt jelent, a vagyont mutatja, azt hogy a férj, apa, gondviselő gazdag, és jó kapcsolatai vannak. Nálunk ez fordítva működik. Egy idő után azon vettem észre magam, hogy fél fekete-Afrika körülöttem legyeskedik, és nőül akar venni. Csak úgy, ismeretlenül, pusztán a külső jegyek, a vélt státusz, a jobblét reménye, a jövődö gyerekek biztonságának ígérete alapján. Ami ugye megint csak agyrem, mert mi a szerelemre, egymás megismerésére, a kölcsönös tiszteletre vagyunk kondicionálva.

Elgondolkodtam a dolgon, és eszembe jutott Judit, egy álomszép, budapesti születésű ortodox zsidó lány. Neki az volt a természetes, hogy Izraelben, egy iskolában, az intézmény vezetőnöje választotta ki őt egy helybéli asszony kérésére, mint szóba jöhető feleséget a fia számára. A vőlegényjelölt szülei családjától megkérték a szükséges információkat, és áldásukat adták a frigyre. A menyasszonyjelölt családja is megtette ugyanezt. Formabontóan renitens dolog volt, hogy Judit az esküvő előtt ragaszkodott egy személyes találkozóhoz a fiúval. Létrejött a randevú: egy, csak a számukra kibérelt étteremben ültek egy terem közepére helyezett asztalnál, és a fal mellettieknél óvón figyelve ült a két család. Nehogy méltánytalanság essék. Az első kapcsolatfelvétel után hat-hét nappal megkötötték a frigy. Engem ez megmosolyogtatott. Judit azon nevetett jókat, hogy én komolyan hiszek abban, hogy akkori huszonkét évem tapasztalata elég egy életre szóló társválasztáshoz. Ő hitte, hogy a szülők bölcsessége, mindkettejük szeretetteljes ismerete az, ami segít ebben, és nem az én romantikus, lányos álmaim. Hiszen a szülők tudják az erősségeiket, a hibáikat, és az évek megtanították őket felismerni az egymást segítő, erősítő energiákat, tulajdonságokat. Ő boldogan él évek óta, és neveli

gyönyörű gyermekeit, én még mindig az igazit keresem. Akkor kinek is van igaza?

Afrika már előkerült az előbb. Gondoljuk tovább: nász ugyan nem lett az ajánlatdömpingből, de születtek barátságok. Döglesztően meleg, negyven fokos napon baráti összejövetelre érkeztek számosan. Az egyik – Maliból jött – fiú megkérdezte, hol talál vizet? Megdöbbsentem: hogy-hogy hol? A hűtőben van ásványvíz. Nem-nem, mondta. Megmosdana, meleg van. Ja! Mutattam a fürdőszobát. Kis félelemmel a hangjában megkérdezte, mikor lesz víz, és hogy nagyon drága-e, szerintem vajon meg tudja-e nekem téríteni, ha megfürdik. Ismét megdöbbsentem: hogy-hogy mikor? Mindig! Mindig van víz, és nem, nem drága, nem kell kifizetnie, tusoljon nyugodtan. Bele sem gondolok, hogy mennyire kivételezett helyzetben élek. A csapból jön a víz, korlátlanul. Van, akinek ez még itt Európában sem természetes, nem hogy a világ más részein. Ahmed a tisztálkodás végeztével úgy nézett rám, mintha én lennék Krózus maga: – Tudtad, hogy nem kell melegíteni? Melegen folyik!

Néha egészen kevés elég a boldogsághoz. Az már csak hab volt a tortán, hogy ugyanő az este folyamán valahányszor beszélgettünk, ha egymás közelébe sodortacsoportdinamika, azonnal elhallgatott, amikor félgőzzel elkezdtem rágcsálni egy pogácsát. Náluk az a szokás, hogy ha valaki eszik, azt nem zavarják, mert nem tudni, mikor jut ételhez legközelebb. Ő nem értette – talán a mai napig sem érti –, mit jelent, hogy nem jól sikerült az étel. Friss, meleg, van benne hús, és egyáltalán van, akkor az jó. Minden más mellékes.

Ezt Zora értette meg velem ugyanezen a bulin. Ő horvát nemzetiségű. Ott volt, amikor Zágrábot bombázták, remegett a barátaiért Vukovár ostroma alatt. A huszadik század végén, itt a szomszédban. Azt mondta, higgyem el, a háború után náluk sem volt másként. Megbecsülték, ami volt, és nem azon aggódtak, hogy kapnának-e rá Michelin-csillagot. Számára megint más dolgok fontosak. Ő – bár tanult, értelmes, művelt, kozmopolita életet élő modern nő – nem tud szabadulni az évezredek szerb-horvát ellentétől, valamint attól, hogy Magyarországon horvát, Horvátországban magyar. Én anyai ágon sváb vagyok. A dédmamám még nem beszélt magyarul. A

nagymamám már törte a németet. Anyu nem beszél nyelveket, hála a kommunista embereszménynek. Én beszélek magyarul, angolul, olaszul, de képtelen vagyok megtanulni a németet. Vajon az unokáim milyen nyelven értenek, éreznek, álmodnak majd? Mik lesznek a vágyaik, a félelmeik? Mi lesz számukra idegen és mi természetes?

Az ember lánya hozzászokik egyhez-máshoz itt, a Kárpát-medencében. Először meglepődtem, amikor Juditot kerestem telefonon, a privát mobilján, és egy kedves hölgy tájékoztatót, hogy ő közvetít, mert Judit ma nem jöhet a telefonhoz. Ha gondolom, átfaxolja a referenciáit és a megbízólevelét. Mi van? Persze! A szombat. Ehhez képest már csuklógyakorlat

ez a nagy keveredés furcsa dolgokat. Kolléganőm a közelmúltban magyarázta el egy jótékony füles kíséretében fahéjszínű, égedelem csemetéjének, hogy mit szabad és mit nem. Dohogva mesélte: – Ezt nem hiszem el! Cigányozik az én félvér fiam! Meg van ez a világ örülve!

Érdekes lesz nézni, amikor az én részben sváb unokahúgom, Luca játszik majd a félig nigériai Ikennával és Péterem koreai-magyar unokáival, Balázssal és Leventével, valamint mindazokkal a nyitott, érdeklődő, ki tudja honnan jött gyerekekkel, akiket ide sodor a szél és a történelem. Többek lesznek azzal, hogy kicserélik, amit magukkal hoztak, és a gyerekek alkotóképességével azonnal szintetizálják, és készségszintre emelik.

Fotó: Gubis Mariann

volt, amikor Denice, a 2 méter 10 centis szudáni fiú, ellentmondást nem tűrően felmérte a lakást, kiválasztotta az Allahnak leginkább tetsző helyet az előírt időpontban, majd a rituális tisztálkodás után imába kezdett a mindenhová magával vitt imaszőnyegén. Akkor gondolkodtam el azon, hogy igazából mind ugyanarról beszélünk, csak másként nevezzük. Ha Istenhez szólunk, mind ugyanúgy hajtjuk meg a fejünket, és ugyanazokat a dolgokat kérjük magunknak meg a szeretteinknek.

Ez így szép. Ha megismerjük egymást, és tanulunk egymástól. Ebből a szempontból Budapest kicsit olyan, mint New York. Számptalan náció ad itt egymásnak randevút, és idomul egymáshoz, formálja egymást. Megegett, hogy Péterrel egy amerikai gyorsétteremben vártunk Pesten egy szíriai pilótát, aki magyar feleségétől eltanult, bájos somogyi tájszólásban beszélte a magyart. Tettük mindezt egy amerikai kérésére, aki magyar származású nejevel neveligyermekeit egy dunántúli falucskában. Produkál

Aza – már emlegetett – régvolt buli elég nemzetközire sikeredett. Volt ott magyar, olasz, horvát, ghánai, mali, nigériai, amerikai és eldugva egy mexikói is. Nagy volt a jöves-menés. Nem számított nem, bőrszín, vallás, csak az együtt töltött idő, az ismeretek cseréje, egymás megismerésének a vágya. Tanulni akartunk egymástól, megismerni egymást, a másik kultúráját, hátterét, hagyományait. A beszélgetések magyarul, angolul, németül, horvátul, olaszul és mindenféle keveréknyelveken zajlottak. A frissen kialakuló csoportoknál egy fontos indító kérdés hangzott el: milyen nyelven beszéljünk? Egy idő után a rendőrök is megjöttek. Ez már a mi sajátosan magyar szubkultúránk része: noha zene sem szól, mert beszélgetős buli volt, a szomszéd mégis rendőrt küldött ránk, pusztán a szokatlan nyüzsgés miatt. Amikor ajtót nyitottam, a rendőrök szétnéztek, és a következő kérdés hangzott el:

– Csókolom, beszél itt valaki magyarul?!

Kicsilány cseresznyéje

Székelyföldi barangolásaink egyik állandó célpontja Székelyudvarhely.

A város hangulata, különösen a Szoborparkban sorakozó nagyjaink látványa, lelket átmosó, felemelő, gyönyörűséges érzésekkel ajándékoz meg minden alkalommal.

Sétánk alaposan kifárasztott bennünket, és az egyik teraszos kávéház napernyője alatt kerestünk menedéket. Tikkadtan lapoztuk az étlapot, majd megrendeltük a szokásos ásványvizet, buborékkal.

Kicsi lányka settenkedett mögém, a vendéglőt védő korlát másik oldalán. Hat-hét éves lehetett, bogárszemét rám ragyogtatva csodált.

– Gyönyörű a néni haja... – suttogta, mintegy magának.

Azt hittem elájulok a meglepetéstől. Arra számítottam, kéregetni fog, de nem.

– A te hajad sokkal szebb! – dicsértem éjfekete fürtjeit.

– Neeem! – adott nyomatékot, most már hangoztabban is, igazának.

– Olyan a néni, mint egy Barbie baba – közölte, mire páromból visszatarthatatlan erővel tört ki a nevetés, ami – a meghökkenésemet követően – rám is átragadt. Hahotáztunk, a kicsi lány pedig állt értetlenül. Neki a szőke haj, a kék szem jelentette a – kirakatban csodált, vágyott, és soha meg nem szerezhető – babát.

Zavaromban beledugtam a fejem az étlapba. A kislány, fekete fejével mellém hajolva szintén azt nézte, majd megszólalt:

– Ilyet már ettem...

– Éhes vagy? – jutott eszembe a felesleges kérdés.

– Igen! – vágta rá azonnal.

Párom, az én hatalmas szívű, jóságos párom pedig nyújtotta a lányka felé az étlapot.

– Válassz, kislány!

És ő választott. Olyan szendvicseket, amikről azt sem tudta, mi van benne, de a képen jól mutattak. Rendeltünk és vártunk. Közben a kezében szorongatott üdítő üvegben fehérítő, bizonytalan külsejű folyadékra kérdeztem rá:

– Tej?

– Á, sampon, hogy megmoshassam a hajamat. Egy fodrásztól kaptam – újságolta kedvesen, szinte ragyogva az ajándéktól, vagy inkább a gesztustól. Másik kezében néhány fillért szorongatott.

– Kevés kenyérre, mert itt nagyon drága a kenyér –

szomorodott el gyorsan.

Mocskos kis kezére pillantva, a közeli közkútra mutattam.

– Kérlek, moss kezet, amíg elkészül a szendvicsed.

Készségesen indult, de nem tudta, mit tegyen a kincseivel.

– Rám bízhatod, megőrzöm – nyugtattam meg Claudiát, akit valójában Ötvös Piroskának hívtak.

Bájos arcán a bizalom mosolyával elfutott a kúthoz, ügyesen kezelte, és kezeit alaposan megsikálva gondolt egyet, és barna orcáját is megmosta. Mire visszaért, már várta a becsomagolt szendvics. Mert – a pincér elutasító arcát látva – az fel sem merülhetett, hogy a kávézóba behívjuk. Szégyenkezve, amiért nem mertem behívni, azt javasoltam, hogy menjen, keressen egy padot, és egyen ott, a park hűvösében. De ő nem ment. Leült egy kis padkára egy fa tövében, és befalta a nagy adag ételt.

Még meg sem szabadult a csomagolóanyagtól, amikor felbukkant egy fiú. Nagyobb és elszántabb volt a kislánynál. Láthatólag ő volt a főnök. A pincér jól ismerte, és azonnal ott termett. A fiú nem akart elmenni, dacosan szemezett a felnőttel. Végül mégis jobbnak látta, ha visszavonul, de még elvette Claudiától, amit lehetett.

– Az asztról is lopnak, mindent, amit elérnek! – panaszkolta a pincér.

A kicsi lány pedig ott állt, és helyeselt. A fiúk már tőle is ellopták a pénzét, amit kéregetéssel szerzett.

– Kéregetni nem szégyen, de lopni az! – emelte ránk bogárszemét olyan őszintén, hogy elhittük minden szavát.

Lassan cihelődünk, mennünk kellett tovább.

Claudia eltűnt egy köszönőmmel és egy csokolommal, mi pedig megkerestük a parkolóban a kocsinkat.

Itt véget is érhetne a történet.

De ha így lenne, talán meg sem írtam volna.

Vártam az ajtónyitásra, amikor egy erős öleléssel, hátulról átkarolt két vézna kar.

Claudia volt.

Ölelt, és én viszonoztam.

Ott álltunk a főtéren, egy messziről jött és egy ottani magyar.

Egy nő, szőke ragyogásban, és egy álomszép, fekete,

csepp lányka. Megnéztek bennünket. Őt ismerték a sütkérező boltosok, járókelők, engem nem. De a szemükben hálával vegyes csodálkozást láttam.

Kezében elkobzott samponja és pénzecskéje helyett egy zacskó, benne egy maréknyi cseresznye.

Hogy honnan szerezte ilyen gyorsan?

– Tessék venni egyet! – kínált kedvesen, majd módosította ajánlatát.

– Ne egyet, hármat!

Meghatódva nyúltam a zacskóba, és kivettem egy gyönyörűséges jelképet, a szeretet és a barátság, a hála cseresznyéjét.

– Megpusztilhatlak? – kérdeztem.

Megengedte. Már a kocsiban ültem, szorongatva gyönyörű kincsemet, a ragyogó, hatalmas cseresznyét, amikor behajolt Claudia.

– Én is szeretném megpusztilni! – és már nyomta is arcomhoz a magáét.

Sokat jársz a fejemben, Ötvös Piroska Claudia.

Azt mondtad – vagy kérdezted? –, hogy koldulni nem szégyen.

Pedig az, Kicsilány!

Szégyen, de nem a tied.

A miénk, felnőtteké.

Ahogy az is, hogy éhesen csatangolsz az utcán, kéregetsz, és még azt a keveset is elveszik a nálad erősebb – vagy éhesebb? – fiúk, amit nagy nehezen összeszedtél.

Ma a sampont és a pénzedet... És holnap?

Megoldás?

Nem tudom!

Szociális háló, emberség, társadalmi összefogás, születésszabályozás?

(A történet valódi, a Kicsilány személye is az, de a nevét megváltoztattam.)

Sági Erzsébet
Fotó: Sántha Krisztina

Székelyföldi impressziók

*Úgy megyek mindig, mint aki hazatér...
Jöttöm öröme, rigócska zenél.
Léptemre sem röppen el a kismadár...
Érzem, és tudom, Székelyföld visszavár.*

*Harmatozó eső mosdatja az eget,
Bólogató falomb őrzi a cseppeket.
Avar szárazán a mackó lábnyoma
Fák odvában méz, bokrokon áfonya.*

*Táncos röptű pillangó a hegyre hív,
Követem fürgén, bár zakatol a szív.
Másnak zord, nekem ölelő az erdő,
míg gyantaillatba szédít a szellő.*

*Köröttem, lehulló tűlevél neszez,
nyugalom, béke, áhítat csendje ez...
Somlyói Mária mosolya ragyog...
Megjöttem végre! Újra itthon vagyok.*

Sági Erzsébet

A szegény ember bablevese

Hol volt, hol nem volt, talán még az OTP-n is innen, élt egyszer egy meglett ember. Nem volt se szegény, se gazdag, csak nyugdíjas, és volt neki egy szép öreg felesége. Mondja neki egy szép napon az öreg, hogy úgy megenne egy jó tányér sűrű bablevest. Hogy urasabb legyen a szegények étke, egy kis füstölt csülökkel bélelve, de álljon ám meg benne a kanál! – szól az öreg az asszony után.

Az asszony fejére fejkendőt vett, hátára lajbit, és elindult a legközelebbi kereskedésbe, ami már a K&H-n is túl volt. Igen ám, de nem látott árust sehol, csak a pult fölötti tükörben egy szakasztott olyan öregasszonyt, mint ő maga. Motyogott valamit magában, hátha valaki megsegíti, hogy negyedkiló erzsibabot venne, ha volna, de nincsen, csak félkilós. Nézte, nézegette a zacskókat, egyszer csak arra jött egy kereskedő. A néne a felét kérte, alkudott, de a kereskedő nem volt igazi kereskedő, se meg nem felezte a babot, se olcsóbban nem adta. El is kerekedett a bab áráról az öregasszony szeme, de ez csuda jól állt neki, ezért így ment át egy másik kereskedésbe, a tűzoltóságon innen.

Ott volt már negyedkilós erzsibab, majdnem annyiért, mint az előzőben a félkilós. Nem volt ám buta az öregasszony, csak ekkorra már elfáradtak az inai, így hát beletette a gurulós kosarába a negyedkiló babot, és azon melegében kiválasztotta a legkisebb füstölt csülköt, amelyik a pulton feketéllett. De itt már a szemüvegét is feltette. Megmértette a guszta árut, ám hiába figyelt a kereskedő minden mozdulatára, már a kezében is volt a felcímkézett hús. Hol a címkét, hol a kereskedőt nézte, nem akart hinni a szemének, ami még kerekesebb lett. Nagy nehezen visszavették tőle a méregdrága holmit. Gondba ráncolt homlokkal tanakodott magában a tejespult előtt, míg meg nem jelent előtte a jótündér, aki mindent látott és mindent tudott, egy igen fiatal kis asszonyka képében. Leemelt a polcról egy üvegtégelyt, és odatette a néne elé a gurulós kosárba, az erzsibab mellé.

– Ezt tegye bele – mondta. – Senki nem mondja meg, hogy nem sonka főtt benne. Én is evvel csapom be az ember nyelvét! – majd mosolyogva eltűnt mind a három gyerekével.

Vagy tündér volt, vagy angyal, tűnődött még sokáig az öregasszony, csak azt nem értette, hogy lehet egy

tündérnek három gyermeke, de ezt már a gondviselőre bízta. Sietett, ahogy a lába bírta, hazafelé.

Déltájban meg is rotyyant a bab, az öreg beült a lugas alá cigarettázni, ahogy megetette a nyulakat és összeszedte azt a néhány tojást, de a csülök illatára egyre közelebb húzta a küsszéket a küszöbhez, miközben egész barátságosakat pislogott az öregasszonyra. Éppen éhén volt, mire az asztalhoz ült.

Érdes ujjai közt ünnepélyes rítust járt a kanál, nagyokat fordítva a tányérban hűlő levesen. Az étkezés szentségéhez tartoztak már nála ezek a mozdulatok, mint ahogy az is, hogy a fazéknak az asztal közepén kell maradnia, míg csak be nem fejezi az evést.

Komótosan, nyugodtan evett, ahogy szokott, de azért várakozón nyújtogatta a nyakát a fazék fölé. Alig kanyarintotta az utolsót a tányér aljáról, megragadta a szedőkanalat, megbuktatta, és kicsi, finom mozdulatokkal megkutyulta a fazék alját. Mászor elsőre felakadt a csülök, de most még meg se bökte a kanalat. De spórolunk – gondolta –, hogy igen kicsi lehet az a csülök, aztán már nyúlt is az újságon hasaló szemüvegéért. Ahogy feltette, felállt és jó mélyen belenézett a leveses fazékba. Kutyluhatta bizony, abban csülköt nem talált. Elhűlt az öreg, hol a fazékra, hol az öregasszonyra nézett gondtól terhes arccal, merthogy a levesben csülök főtt, arra kész volt megesküdni. Aztán megakadt a szeme a tégelyen. Nem szokott az ott lenni, ezért hirtelen el is olvasta, mi van ráírva. Mint akit villám sújtott, úgy rogyott le a székre.

Nézte az öregasszonyt, és mindent kiolvasott a szeméből, neki semmit nem kellett mondania. Az egymásban nyugvó szempár évtizedek filmkockáit rendezte egybe rövid percek alatt, és a megértés nyugalmatól megszelídült öreg csendben letette az üveget a fazék mellé.

– Trézsi, Trézsi, de nagy huncut is vagy te, Trézsi! – nézett az öregasszony könnyektől kerek, szomorú szemébe, és hogy megvigasztalja, nagy meleg mancsával megfogta az ölbeejtett két kezét. Mit ki nem találnak? Füstölt só – hümmögött. Még sokáig ültek így csendben, sokat értően. Az öregasszonynak valami nagyon fáj, az öreg pedig úgy érezte magát, mint aki sokat evett, és mégsem lakott jól. Így esteledett rájuk.

Dr. Czifra György

Józsefváros

– Kónyáné!

A sikoltó hang kicsapódik a kapualjból, végigvisszhangzik a körfolyosókon, a megsüppedt sárga keramit téglákkal burkolt udvaron.

– Kónyáné! Jöjjön hamar!

A földszinti lakás zöldre mázolt ajtaja kivágódik, ősz hajú, kerek képű asszony dugja ki a fejét.

– Mit akar, Piroska?

– Jöjjön már hamar, a fene enné meg a süket fejit!

A kerek képű nő a kapualjba szalad és megáll. A földön, arcával a hámló vakolatnak szorulva nagydarab férfi fekszik. Mellette idős asszony térdel, a férfi fejét próbálja felemelni.

– Ezért ugrasztott ki? A jó Lajos megint bebombázott, oszt főborult. Hátaztán? Ezért sikongat?

A földön térdelő nő nagyot csap a kezével: – Nem részeg.

– Az kizárt. Fizetést kapott, biztos, hogy az.

– Nincs szeszsza! – Kónyáné is a fekvő alak mellé kuporodik, fölé hajol, szagolja. Aztán az idős nőre pillant, és szinte suttog:

– Rohanjon a Szuszáér, én meg telefonálok.

Az asszony nyögve emelkedik fel, és bicegve siet az udvarra, közben rikácsol: – Szusza! Szuszaaaa!

Kónyáné a zsebében turkál, előkerül a telefon, gyorsan nyomkodja a billentyűket. Az udvar és a gang hamar megtelik kíváncsi házbeliakkal. Az egyik földszinti lakás ajtaján negyven év körüli cigányasszony fordul ki, a kezét törölgeti, rakoncátlan fekete fűrtjeit igyekszik félresöpörni a szeméből. Piroska most ér oda hozzá, elfulladva mutogat a kapualj irányába:

– Mennyen gyorsan! A Lajos ott fekszik, a Kónyáné ott van mellette.

A fekete hajú nő válla előre esik, szinte kioldódik belőle a tartás. Áll, aztán lemondóan legyint és a kapualj felé indul.

– Rohadt volna el a nyelvem, amikor az igent kimondtam!

Megáll a fekvő ember felett, nézi, már folynak a könnyei.

– Megint berúgott ez az állat! De engem nem érdekel, itt rohadhat meg, én be nem viszem. Hogy a nyaka szomoroggyon meg a fetregésbe! – lenéz a kerekképű asszonyra:

– Magának sincs jobb dolga, mint ezt a részeg cigányt örözgetni?

– Csillapodjon, Szusza, mer’ nem részeg. Nincs szeszsza, oszt nézze! – a cigányasszony felé fordítja

a férfi fejét – Csupa kék a szája neki, lássa?

Szusza az arca elé kapja a kezét, kimeredő szemmel nézi földön fekvő férjét, aztán rekedten tör ki belőle a sikoltás:

– Jaj, te isten, te isten! Mit tettél ezzel az emberrel, jóistenem! Megölted őtet, istenem!

Két kézzel markolja mellén a ruhát, és zokogva ordít.

– Hallgasson hát, az isten álgya meg! Már hívtam a mentőket. Honnan tuggya, hogy meghalt, tán orvosnak tanították?

A mentőorvos – fiatal, törekeny, szőke nő – megállapította a halál beálltát, aláírta a jegyzőkönyvet, amit a két helyszínelő rendőr készített, aztán rádióon kérte a halottszállítót. Egy óra multával a ház elcsendesedett, csak Szuszáék lakásából hallatszott ki a hamarjában összeverődött rokonok, ismerősök zajgása, hol gyengébben, hol erősebben.

A lakás ajtajához szolgáló fekete cementlépcsőn két fiú ült, egyikük tízéves forma, erős kis legény, a másik vékonyabb, talán nyolc esztendő. Üveges szemmel bámulták maguk előtt a földet, és hang nélkül ették a zsíros kenyeret. Ha éreztek is valamit apjuk, néhai Rostás Lajos halálával kapcsolatban, nem mutatták. Ültek, és ettek némán.

Az udvar másik oldalán, a Szuszáék ajtajával szemközti lakásban az öreg Koleszár az ablaknál állt, és a két gyereket nézte. Sokáig kotorászott gyűrött zakója zsebében, cigarettát vett elő, megvizsgálta, a végét hüvelykujja körméhez ütögette. Gyufa sercent, pillanatra megvilágította a sötétben álló férfi sovány, szigorú arcát, aki rágyújtott, majd visszalépett az ablakhoz, és tovább figyelte a két fiút a lépcsőn. Egy idő múlva villanyt gyújtott, és a szoba közepén álló asztal fiókjából füzetet vett elő. Felhajtotta a csipketerítőt, és a füzetet a csupasz asztallapra téve leült az asztal mellé. Fejét két tenyerébe támasztva gondolkodott egy ideig, aztán kinyitotta a füzetet, tollat húzott elő a fiókból, és írni kezdett:

Fszt. 1. – Kónya

Fszt. 2. – Kalló

Fszt. 3. – üres

Fszt. 4. – Rostás

Fszt. 5. – Sütz

Néha megállt az írással, gondolkodott. Negyedórányi idő alatt akkurátusan feljegyezte a ház összes lakóját,

az ajtószámmal együtt. Kilenc lakás a földszinten, tizenkettő az emeleten, még tizenegy a másodikon, és a négy manzárdlakás. Harminchat család. Azaz harmincöt, mert Rostásékat nem számítja bele. Az ablakhoz sétált lassan, bámulta a sötét udvar, ahová a négy lámpa alig vetett fényt. Töprengett. Ha a fiatal Sztojkat, meg a kövér Kozákat meggyőzi, nyert ügye van, akkor a cigányok mind adnak valamennyit. A többiekkel nem lesz gond, de a cigányoktól tartott. Megnézte az óráját, aztán fogta a füzetet, kilépett az udvarra. A lakás ajtaját gondosan bezárta, és elindult a lépcsőház felé. Úgy döntött, felülről, a négy manzárdban lakóknál kezdi. Negyedóra alatt végzett a négy lakásban, azután lesétált a második emeletre. Itt megállt, elszívott egy cigarettát, majd úgy határozott, belevág, egyenest a közepébe. Láta, hogy Sztojkaéknál a konyhában ég a lámpa, ennek örült. Nem szeretne volna a hirtelenharagú, goromba Sztojkat tévézés közben zavarni. Bár a vacsora sem sokkal jobb, de mégis, legalább a konyhában találja a családot.

A kopogtatásra erős testű, magas férfi nyitott ajtót. Szúrós szemmel nézte kis ideig Koleszárt, aztán köszönt csak: – Jó estét, Miklós bátyám.

– Magának is, Gyula. Zavarhatok kicsit?

A bajszos cigányember félreállt az útból, és betessékelte az öreget, aztán helyet kínálta. Kíváncsian nézte a kék füzetet Koleszár kezében.

– Mit hozott, Miklós bácsi?

– Inkább vinnék most.

Sztojkané poharakat vett elő a szépen újra festett, üveges konyhaszekrényből, bort töltött a vendégnek meg az urának, aztán csendben megállt a szobába vezető ajtóban a férje háta mögött. A két férfi koccintott, szó nélkül ittak, végül Koleszár belevágott:

– Meghalt a Rostás, de ezt maguk is tudják. Hát én arra gondoltam, hogy mindenkihez bekopogok a házban, és gyűjtök az özvegynek – kinyitotta a füzetet, és a fiatal férfi elé tette.

– Eddig négy helyen jártam, négy család adakozott. Láthatja azt is, ki mennyit ajánlott, ott van bejegyezve. A pénzt nem nekem adják ide, mert nem akarok később vádaskodást. Én csak feljegyzem, ki mennyit ajánlott.

Sztojka becsukta a füzetet, és az öregember elé lökte.

– Ide hiába jött. Tőlem nem lát egy vasat se! – Koleszár nyugodtan nézte egy ideig, csak azután szólalt meg:

– Ne csinálja ezt, Gyula! Ott maradt a két gyerekkel az az asszony. Csak adóssága van. Maga is tudja, a lakbért nem bírták fizetni. Miből temeti el a Szusza a férjét?

A fiatal cigány mogorva képpel nézett maga elé.

– Nem az én dolgom. Nem kellett volna minden

pénzt a kocsmába hordani, tellett volna lakbérre. Nekem állandó munkám van, én ihatnék, ha akarnék. Mikor látott részegen? Na? Mikor?

– Nem az asszony ivott, Gyula, ezt maga is tudja – mondta csöndesen az öreg.

– Mindegy az. Nem volt nap, hogy ne részegen jött volna haza a Lajos. Hol dolgozott, hol nem. Inkább nem, mint igen. – Hirtelen az öreg szemébe nézve sziszegte:

– Én nem adok egy vasat se. Részegen nekiment a feleségemnek, elhordta mindennek! Maga meg most azzal jön, hogy pénzt adjak nekik! Koszorút ne köttessek a sírjára annak a mocsoknak?

– Csiggadjon le, Gyula! Nézze, ami volt, elmúlt. Nem az a szegény asszony ment a feleségének, mit tehet az arról, hogy mit művelt részegen az ura? A két gyerekre gondoljon, azokat nézze legalább.

– Nézte volna őket az apjuk!

– Az apjuk most halt meg.

– Hát szebb lett a világ, annyit mondhatok! Magát se értem. Kije, mije magának a Rostás két kölke? – Ahogy nőtt benne az indulat, úgy emelte a hangját is egyre feljebb:

– MÉR HOZZÁM JÖN? Van a házba cigány elég! Tudja, hogy a szagát se állottam annak a részeges szarházinak, mégis idejön? Miért, azt mondja meg, Miklós bátyám! Miért?

Koleszár nézte a bajszos, vörösödő arcot, aztán csendesen válaszolt:

– Mert magának tekintélye van a házbéli romák közt. Ha megtudják, hogy maga adott, mindegyik adni fog. Sztojka mély lélegzetet vett, aztán felállt hirtelen.

– Hát azt nem fogják megtudni! Egy fillér nem sok, annyit nem adok. Érti?

– Gondolkodjon már, Gyula! Maga a Rostásra haragudott, és most az asszonyán akar bosszút állni?

A fiatal férfi csak állt keresztbe font karral, félig háttal az öregnek, és dacosan hallgatott.

Koleszár Sztojkanéra nézett, és látta, hogy az asszony könyörgő tekintettel néz rá, ujját a szája elé teszi, aztán fejével az ajtó felé int.

A küszöbről még visszafordult:

– Gondolja meg, Gyula!

– Nincs ezen mit meggondolni, Miklós bácsi! Meglett ez már gondolva jól.

Amitől Koleszár tartott, bekövetkezett. Két család kivételével a cigányok nem adtak pénzt a temetésre, így aztán a többiekben is megcsappant az adakozási kedv. Végül a sánta Oszláts az első emeletről, kimondta, amit mások csak gondoltak:

– Ha a saját fajtájabeliék nem adnak, nekünk miért kellene?

Három napig próbálkozott az öreg Koleszár Miklós, de nem tudta megtörni az ellenállásukat, s így félt volt, hogy azok sem támogatják az özvegyet, akik elsőre szándékot mutattak rá.

Negyednap reggel, amikor vásárolni indult, ott találta Sztojkat az utcán a kapu előtt, sötét öltönyben, ingben, nyakkendősen.

– Jó reggelt, Gyula! – köszöntötte csodálkozva – Nem dolgozik?

– Nem – válaszolta az, aztán köszönés nélkül elindult a Baross utca irányába. Koleszár megütközve nézett utána. Nem szokott ez az ember ilyen goromba, ilyen modortalan lenni. Kis ideig töprengett, vajon mi történt, végül megvonta a vállát, és ment a dolgára ő is.

Másnap, ahogy a trafikba lépett, szemközt találta magát Gerőfivel, a nyugdíjas rendőrőrmesterrel, aki épp kifelé igyekezett. Megvette a csomag cigarettát, és az utcára lépve látta, hogy Gerőfi őt várja. Kezet fogtak, és elindultak a Kálvária tér felé.

– Nem is tudtam, milyen gazdag emberek laknak a maguk házában – kezdte Gerőfi.

– Hát, ha már úgyis tudja, mit tagadjam? Csupa nyugalmazott bankvezér, néhány főmérnök, ilyesmi – válaszolta az öreg. Gerőfi megállt, és mosolygott.

– Na, csak meg ne lepődjön. Tegnap délelőtt bent jártam a vagyongazdálkodónél. Ott volt ez a Sztojka is, ismeri biztosan.

Koleszár bólintott, és várta a folytatást.

– Tudja-e mit kerestett ott? Na, megmondom! Kifizette a Rostásék lakbérhátralékát, meg még három hónapot előre.

Koleszár megállt, ostoba arccal nézett Gerőfire, aki elnevette magát.

– Megmondtam ugye, hogy meg fog lepődni!

– Na, várjon csak egy kicsit. Arról a Sztojkaról beszél most, ott nálunk, a Dugonics utca tizenháromban?

– Arról hát. Csak felismerem, ha látom? Kergettem eleget kamasz korában.

Az öreg gyorsan elköszönt, és hazament. Kinyitotta a kredenc ajtaját, elővette a pálinkás üveget. Kitöltött egy kupicányit, és egy hajtásra kiitta.

Meg kell itt az embernek bolondulni.

Késő délután a mosógéppel bíbelődött éppen, amikor kopogtak. Sztojka Gyula állt az ajtóban.

– Jó napot, Miklós bácsi. Beenged? – Koleszár szélesre tárta az ajtót. Leültette a vendégét, pálinkával, cigarettával kínálta. Fúrta az oldalát a kíváncsiság, de nem szólt semmit, hagyta, hogy a másik kezdje.

– Csak azért jöttem, hogy megtudjam, miért énhozzám jött először, amikor a pénzgyűjtést kezdte?

– Megmondtam már akkor magának. Tekintélye van a házbeli romák előtt. Ha megtudnák, hogy maga adott, ők is adnának valamennyit.

Sztojka végig simított a tenyerével borostás állán. Sokáig hallgatott, csak azután szólalt meg, hogy az öreg kérdően félre billentette a fejét.

– Hát én meggondoltam magam, Miklós bátyám. Mégis adok valamennyit. De megmondom az őszintét, nagy kanyhalló maga.

Koleszár bólintott:

– Meg maga is, Gyula.

– Én? – nézett rá csodálkozva Sztojka – Miért mondja ezt nekem?

– Csak azért, mert benn járt az önkormányzatnál, és kifizette a Rostásék lakbérhátralékát. Meg valami előre fizetésről is hallottam.

A férfi arcára hirtelen kiült a rémület.

– Ha ennek híre megy, egy hónapig rajtam röhög az egész kerület!

Koleszár mosolyogva nézett rá: – Hát, tőlem nem tudják meg, nyugodt lehet.

Sztojka kis ideig hallgatott, aztán azt mondta:

– Na figyeljen, Miklós bácsi! Jegyezze be a füzetbe, hogy én adok tízezer forintot.

Koleszár felszisszent:

– Nem lesz az sok, Gyula?

– Hát nem kevés. De ha ezt a Kozák meglátja, ő is ad legalább húszezret. A szívverése megáll majd, amilyen mocskos zsugori, de figyelje meg, hogy így lesz.

Az öreg bejegyezte Sztojka adományát, aztán felment Kozákékhoz. Amikor a kövér Kozák meglátta, mennyit adott a fiatal férfi, szívott egyet az orrán, aztán elővette a pénztárcáját.

– Hát beírhasa a nevem mellé, hogy harmincezer. Ne gondojják ezek a tetű népek, hogy csóróskodok. Nehogy má a Sztojka fújja a passzátszelet, érti? – és hiába tiltakozott az öreg, a füzetre dobta a pénzt.

– És azt is megmondhasa annak a kicsiszolt kancigánynak, hogy beszéltem a Móznernel, és odaveszi a Szuszát a baromfiboltba eladónak. Egy hét délelőtt, egy hét délután, és fizet neki havi nyolcvanat tisztán. Nehogy má asziggye a Sztojka, hogy ő itt valaki!

Másnap estére nem volt senki a házban, aki ne adott volna valamennyit Rostás Lajos temetésére.

Koleszár állt az ablaknál, és nézte a két fiút, akik ültek a lépcsőn. Ha az anyjuk dolgozni kezd, a délutános heteken odaveszi őket magához. Neki úgyse adott a jóisten gyereket, hát most kap majd unokát. Mindjárt kettőt.

Pesti úr

Fotó: Gubis Mariann

A kismacska és a kisgyerek

Kismacskáknak ajándék az élet. Hét élet, hét lélekkel egyetlen pici testben. Attól ilyen pajkos valamennyi. Az egyik lénye mindig csak mozogni akar, ugrálni körbe-körbe. Elkapni a legyet, megfogni a kiséget, együk is meg, legyen tele a poci. Fel a fára, le a fáról, fel a fára, le a fáról, ha nem tudunk lejönni, akkor majd keservesen nyávogunk, jelezzük, hogy valami nincs rendben. Majd hív a gazdi tűzoltóságot, hiszen a második, az okos lénye tisztában van a jogaival, az állatoknak jogaik vannak. Létezik börtön állatkínzásért, állatok nem megfelelő eltartásáért, nem megfelelő bánásmód alkalmazásáért, igen, bizony ez nem játék! Be kell tar-ta-ni! – „Úgyhogy hoznak nekem friss ivóvizet, friss csirkemájat, csokoládét, vitaminokat a kis csontjaimnak, hogy szép fényes maradjon a szőröm. Úgyhogy, ha nem kapaszkodom és leeselek, még abból is baj lehet!”

A harmadik lény a kedves, bújós, dörgölöző, aki csak azért nyávog néha-néha egy-egy panaszosat a kemence mellett, hogy leplezze, milyen jó dolga van a jó melegben, és milyen kellemes ez a félálomban levő állapot, hogy még a macskának is dorombolni van kedve. Mint azok a drága szőke, barna vagy fekete nők, akiket mindenki szeret, de csak nagyon kevésnek jut belőle, szépek és nagyon tudnak viselkedni, és este felhúzzák a gyönyörű lábukat maguk alá a kényelmes fotelen, kortyolgatnak egy pohár fehérbort vagy még azt sem. Ragyog a lelkük, mert meleg van odabent, és a környezet eléggé megnyugtató ahhoz, hogy biztonságosan tudjanak szaporodni majd, ha eljön az idő. És valószínűleg ebből a kandallótűzből jut a gyerekeknek is, úgyhogy nagy baj már nem jöhet. Kedvesen megköszönik, ha hátukra terítesz egy takarót, és mosolyukban benne van minden ígéret meg bízgatás, hogy holnap reggel kelni tudj, és ne haragudj, ha túl fáradt. És te boldog vagy.

A negyedik lényük a szájjal való harcolás. Nyávog jó hangosan! Az ellenség megrendítése hangzavarral. Meg is hőköl a nagy része. Ez is nőies vonás. Mert sok kismacska olyan, mint egy nő. És sok nő olyan, mint egy cicus.

Az ötödik a játékos. – „Foglalkozz velem egész nap, ha nem, morcos leszek. Az élet olyan szép! Ne töltsük

badarsággal! Komolykodunk? Minek?!”

A hatodik a harmóniaérzéssel rendelkező. – „Elbújok a fűbe a virágok közé, de találj meg, jó? Esetleg egy kicsit nyávogok... Kismacskának lenni olyan jó! Kismacskának lenni olyan jó!”

A hetedik a támadó, a szikrázó szemű. Fuss!

Kismacskáknak ajándék az élet.

Háborúban ajándék, ha élsz. Nem törődik a kisgyerekekkel a kutya sem. Lelőnek egy iskolát egyszerre. Tanárukat előbb lefejezik. Nem mondta, hogy éljenek a felkelők. Halálos bűn.

„De jó, hogy annyira éhes voltam és annyira kimerült, hogy nem tudtam elmenni aznap az iskolába. Így most élek” – gondolja a kisgyerek.

„Jó lenne egy korty ivóvíz. Felrepedt már a szám, akárcsak ez a föld körülöttem, amin fekszem. Árnyékban nagy meleg van. Éhes vagyok, mintha pengével vagdálnák a kis gyomromat. Én még sohasem ettem sem csokoládét, sem csirkemájat, de azt mondják, létezik. Állítólag mindkettőnek finom az illata, habár különböző. Tegnap szinte fogtam egy rágcslót, csak nem tudok úgy futni. Valahogy törbe kéne csalnom. Talán még sincs minden veszve. Nem akarok menekülttáborba menni, ha nem érem el a súlyhatárt, nem adnak enni. Azt mondják, az ilyen már úgysem éli túl. Odaveszett a két kisöcsém is. Szerettem őket. Sokat sírtam akkoriban. Pedig milyen két szép kisgyerek volt.

Anyu vitte be őket. Róla sem tudok semmit. Azt mondta, ott jó dolguk lesz, mert apu háborús hős. De most a felkelők mondják meg, ki él és ki nem. Apu nem volt felkelő. Azt mondta, van törvény és van rend, ezt soha ne felejtjük el. És hogy nem szabad senkit lelőni, sem kenyérért, sem vízért, mert ez nem igazságos. Nem ez a megoldás. Vannak nemzetközi szervezetek. Van hová fordulni. Őket kell megkeresni. Ők kiosztják a lisztet. Jut mindenkinek. Ha oda át tudnék jutni. Kijátszani a gerillákat. Ott lehetne iskolába járni. Én ügyvéd leszek. Igazságos. Be lesz tartva a törvény. Senkinek nem lesz bántódása, ez így nem jó. Sokat kell majd tanulnom. Nem baj. Nagyon nagy meleg van. Csak úgy jönnek-mennek a délibábok. Ez nem jó. Nem tehetek róla, nagyon éhes vagyok, nagyon éhes

vagyok. Fél súlyomban fél lélek. Erre kell vigyáznom. Be kell osszam a tartalékaimat. Túl kell élnem valahogy. Nagyon süt a nap! Nagyon süt a nap! Nini, egy patkány! De miért jön ilyen közel? Azt hiszi... azt hiszi, mindjárt végem. Ezt most elkapom! Ezt most elkapom! Nagyon süt a nap! Nagyon süt a nap! Nem látok semmit! Szemembe süt a nap! Tűz a nap nagyon!

Tűz a nap, éget, éget! Nagyon tűz a nap..."

Kisgyereknek nincsenek jogai. Ajándék, hogy él.

(Budapest, 2008. május 23.)

Tunisz

A szerzőnek most jelent meg novelláskötete, amelyet az alábbi linkre kattintva érhetnek el:

<http://podpress.hu/Tunisz>

Az Afroaid naptár megvásárlásával az Afroaid Magyarországi Közhasznú Egyesület afrikai tevékenységeit támogatod.

Formátum A3 (29x42 cm)

Ára 3500 Ft

megrendelhető: info@afroid.hu

www.afroid.hu

Honnan jövünk?

Azt hiszem, ez egy minnyájunkat többé-kevésbé foglalkoztató kérdés.

Országunk úgy ül a Kárpát-medencében, mintha csak valahonnan az égből pottyant volna ide (egyébként ennek az elméletnek is számos híve van), és nincs talán még egy nemzet, amelynek eredettörténetét ekkora homály és bizonytalanság jellemezné.

Az általánosan elfogadott – de folyamatosan vitatott – finn-ugor származási elmélet a 18. században látott először napvilágot, és a Habsburg-propaganda erőteljes támogatásával széles körben el is terjedt. Később a szocialista nézetekhez is remekül passzolt, mivel bizonyította, hogy alapvetően a magyarok is kötődnek a “nagy testvér”-hez, így a történelmi tananyagok része maradt a mai napig.

Ha átlagos figyelemmel és műveltséggel szemléljük a finn-ugor elméletet, több ellentmondásra, illogikus történetészövérsre lehetünk figyelmesek.

A legszembetűnőbb az aránytalanul sok idegen, vagy ismeretlen eredetűnek címkézett szavunk, amelyekhez képest elenyésző számú az a néhány nyelvi hasonlóság, amelyett a finn és magyar szavak közt felfedezhetünk.

Azután az is elgondolkodtató, hogy vajon miféle népcsoport lehetett az, amely az Uraltól addig vándorol és üldöztetetik, amíg több mint száz évig rettegésben nem “kénytelen” tartani majdnem egész Nyugat-Európát.

Ami viszont vitathatatlan: antropológiailag teljességgel alátámaszthatatlan a finn-ugor rokonság.

A közös finn-magyar vonalat a finnországi tudósok már korábban elvetették, nálunk azonban még tartja magát az elmélet, amellyel, hogy egyre újabb és újabb tények, kutatási eredmények látnak napvilágot.

Ma már a régészek és az antropológusok csaknem egybehangzó véleménye az, hogy embertani jellemzőink és ősi kultúránk inkább a közép-ázsiai népeiséggel mutatnak hasonlóságot.

A krími és a kazáni tatárok és a közép-ázsiai karapalkok eredetmondáiban is szerepel, hogy egyes csoportjaik szoros kapcsolatban állnak a magyarokkal. Megemlítik, hogy a nyugatra vándorolt madjarok vagy madjarok baskír földön maradt törzseiből származnak.

Török népcsoportok közt szép számmal találunk olyanokat, akik a mai napig testvéreikként tartják számon a magyarokat (például az özbegek, a kirkgizek, a türkmének).

A kazakisztáni Szarikopa-tó vidékén él egy nemzet, akik korábban délről vándoroltak erre a területre, a valaha ott élt egyik legnagyobb népcsoport leszármazottai. A törzs tagjai magukat a kazahságon belül madjarokként határozzák meg. A magyar tudományos élet először 1960-ban szerzett róluk tudomást egy kazah nyelvész jóvoltából, majd Tóth Tibor antropológus 1966-ban ellátogatott oda.

Tudományos expedíció ide először 2006-ban indult, Bíró András Zsolt magyar antropológus vezetésével. Céljuk egy részletes embertani felmérés készítése, és minél több genetikai minta gyűjtése volt.

Ezek az adatok megalapozták a máig folyó kutatásokat, és azt az elméletet, miszerint valódi rokonaink a mai Kazahsztánban élnek.

Az expedíciót újabbak követték, és 2007 júliusában megrendezték az első KURULTAJ-t (vagyis magyar törzsi találkozót), a Madjar törzsi terület központjában, Saga településen, a Szariözön folyó mentén. Idén Magyarország lett a helyszín, 2008. augusztus 8-10. között, Kunszentminkós határában, ahol az avarkori, feltételezett kagáni sírtól nem messze találkozhattunk távol élő rokonainkkal, a madjarokkal.

Alátványos és figyelemfelkeltő eseménynek több mint ezer közreműködője volt (Gyalogosok, Barantások, kézművesek hagyományőrző rendezvényei, bemutatói), illetve szombaton délután valóságos „országgyűlés”, amelyen a madjar és a magyar nemzetek vezetői találkoztak egymással, és tárgyaltak a két népcsoport további közös sorsáról. A kétnapos eseménysorozatról dokumentumfilm is készült.

Szeretettel ajánlom mindazok figyelmébe, akiket érdekel, hogy honnan jöttünk, és kíváncsiak rá, merre tarthatunk.

A részletekért érdemes felkeresni a www.kurultaj.hu honlapot.

Szeifert Natália

Fotó: www.kurultaj.hu

Vasra harapva – a vidék evolúciója

Kerestem az alkalmat, hogy ne kelljen csatlakoznom az egészségügy miatt siránkozó táborához, esetleg valami pozitívumról számolhassak be, de a bőrömről megy a játék, és sehol sem találtam azt a bizonyos alkalmat vagy témát.

Először akkor szembesültem a kétségbeejtő helyzettel, amikor az egyik lányom rendelési időn kívül „ráharapott a vasra” (ahogy ez már családi szállóigévé vált).

Kétségkívül nem EU-konform játszótéren történt az eset, de megeshetett volna akárhol, akármelyik fémkorlátnál, de talán még vas sem kell hozzá. Tipikus „pofára esés”, nem egyedi eset, az első metszőfogai sérültek, gyakorlatilag kitörtek (tejfog), annyira, hogy el kellett távolítani. Ömlött a vére, remegve-bőgve a helyi kórház ügyeletén toporogtunk.

A helyszín lehetett volna bárhol az országban, bármelyik kisváros teljesen vagy részben felszámolt kórházában, ahol működik orvosi ügyelet. Nálunk is ez a helyzet, van kórház, de nem olyan.

Országunkban az egészségügyben – a rémhírekkel ellentétben – törekvés van. A kistérségi kórházak leépülése csak látszat, ugyanis szakosodnak ezek az intézmények. Nálunk például rehabilitációra. Van ugyan mindenféle szakrendelésünk, de csak munkaidőben, megspékelve olyan kitételekkel, hogy minden hónap második péntekén nem, meg minden hónap első és utolsó csütörtökén sem – csak hogy edzésben tartsuk a szervezőképességünket. Egyébként ügyeletünk van, és a legközelebbi komplett kórház, már mindjárt a megyei, tőlünk 20, a térség szélétől mondjuk 30-40 kilométerre.

Az ilyesfajta kórházak vonzáskörzetében a lakosság tehát újfajta evolúción megy keresztül: folyamatosan alkalmazkodni próbál a megváltozott körülményekhez. Hogy egy példát is említsek: a nők igyekezhetnek jó időjárási viszonyok közt szülni, elvégre a havat még a mentő sem tudja eltolni.

Én is mondhattam volna a gyerekeknek, hogy ne ügyeleti időben törje össze magát, de hát ők vakmerőek, és egészen más a túlélési stratégiájuk.

A TB-fizető felnőtt azt hiszi, hogy az ügyelet azért van, hogy ilyen esetben felhasználjon az általa rendszeresen beszolgáltatott, tetemes összegből valamit, tehát mondjuk bevigye a vértől csöpögő gyerekét szakszerű ellátásra. Itt jött az első tévedés: az ügyelet megnézte a gyereket, és mondta, hogy igen,

ez súlyos, a kilazult fogakat (mindkét első metszőt) el kell távolítani, de ehhez szakember kell, aki viszont nincs. Menjek a megyei kórházba.

Hogy világos legyen: a kórházunk ügyelete nem tud felmutatni szakembert, ha balesetről van szó, viszont saját pénzen, meg ahogy tudok (kocsi nélkül például) menjek be a megyei kórházba. Erre az esetre a mentő nem jön ki. De szerencsére van még egy lehetőségem: keresek egy jószándékú fogorvost, aki eltávolítja a fogakat.

Utóbbi megoldást választottam, a jószándékú fogorvost felcsengettem hétköznap este nyolc tájban, aki volt szíves bejönni az egyébként kórházi rendelőjébe (volt esztéka, jelenleg közgyógyászati), és szívességből (mindössze ezer forint kifizetése ellenében) kihúzta a gyerek egyik fogát. A másikat meg meghagyta a magánrendelése idejére.

Tanulság: az orvosi ügyeletet, mint fölösleges kört ki is hagyhattam volna, kár viszont, hogy a TB-járuelék fizetését nem lehet kihagyni cserébe azért, hogy úgysem foglalkozik velünk a kutya se. (Dehogynem. A kutyák rendszeresen megugatnak, főleg, ha vérző, bőgő gyerekek rohanganak kétségbeesetten egyik háztól a másikig.)

A túlélést még mindig nem fejlesztettem tökélyre, képes voltam egy évvel később a saját középfeletem egy szombati napon oly mértékben begyullasztani, hogy se fejet mozdítani, se száját kinyitni nem tudtam. Délután negyvenfokos lázzal kerültem az ügyeletre. Az orvos nagyon jó szakember, azonnal felismerte, hogy sürgősen antibiotikumot kell kapnom, de injekció formájában, amiért el is gyalogolhatok az ügyeletes gyógyszertárba. Óriási mázlim volt, hogy mindezt este hét óra előtt sikerült abszolválnom, ugyanis ügyeletes gyógyszertár nálunk este hat és hét óra között van csak, tehát, ha véletlenül ezen az egy órán kívül kéne magamnak gyógyszert vennem, 20 kilométert kellene megint csak utaznom (minimum). Persze, ha elájultam volna a láztól, nyilván felfektettek volna a kezelőágyra, és felloccsolnak. Különben is, ha el tudok menni a patikáig, biztos nem haldoklom. Ecce homo.

Végül is a gyógyszertári ügyeleten otthagytam tízezer forintot, majd visszamentem az ügyeletre, a szúrásért és kifizettem az akkor még aktuális 300 forintot is.

De a mi kis vidéki evolúciónk még mindig nem vette fel a versenyt a magyar egészségügy fejlődésével, még

mindig nem tudjuk azt, hogy például szombaton rozsdás szögbe lépni rossz ómen, sőt, szigorúan tilos és életveszélyes.

Az a kétségbeesett anya, akinek a felelőtlen, meggondolatlan és túlélésből kettes gyereke illet tesz, hirtelen felindulásból fel fogja hívni a saját háziorvosát, mert pontosan tudja, hogy másra nem is nagyon számíthat. A háziorvos vázolja a várható eseményeket: kétségbeesett anya az ügyeletre viszi a gyerekét, ahol fel fogják írni a tetanusz-injekciót, amiért el fognak sétálni a patikába, majd onnan vissza az ügyeletre, ahol majd lehet, hogy az orvos úgy dönt, hogy nem adja be. Ez utóbbi oka rejtély.

Kétségbeesett anya elgondolkodhat, hogy egyáltalán nekivág-e, vagy egyből utazik a gyerekkel (mondjuk távolsági buszon) a nagy kórházig. Csak igyekezzen a gondolkodással, mert az utolsó busz este tízkor jön vissza, és ha nem akar a hajléktalanokkal aludni a padon, akkor hamarjában illene eldönteni, hogy mit is fog kezdeni a helyzettel.

A hasonló történeteket végtelenségig lehetne írni, de inkább a felmerülő kérdések foglalkoztatnak. A helyi ügyelet mire jó? A helyi kórház mire jó?

A célt látom, mivel, azt hiszem, pont ez a cél, hogy bennem ezek a kérdések megszülessenek, és egy vállvonással nyugtázzam, amikor majd ezt is megszüntetik egy tollvonással. (Addig pedig csak kihúzzuk valahogy. Utána meg húzzuk-vonjuk valahogy.)

A cél tehát, hogy pontosan azt érezzem, hogy itt volt az ideje a megszüntetésnek, és hogy semmi értelme nem volt itt fenntartani ezeket az intézményeket.

A társadalombiztosítás egy nagyon szép szó. Nekem is, mint sokaknak, néhány évvel ezelőttig azt jelentette, hogy én, mint a társadalom egy tagja, valamelyest biztonságban vagyok. Pénzért ellátást kapok. Ehelyett ma nem a társadalom tagjának, hanem valami egész másnak érzem magam, mert fizetek egy igencsak rizikós „Csináld magad!”-mozgalomban való részvételért.

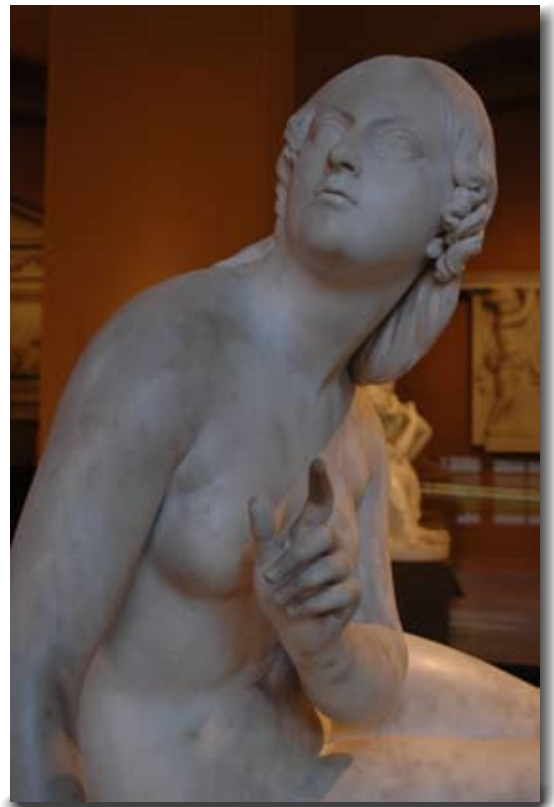
Ez kérem, a felelősségvállalás magasiskolája. Az állam a túlélésre ösztönöz. Szeret minket.

Szeifert Natália
Kép: www.oep.hu

“Magyarország számára a 2007-2013. közötti időszakban közel 8 000 milliárd forint Uniós és hazai fejlesztési forrás válik elérhetővé. 19. század vége óta nem látott fejlesztések indulhatnak meg hazánkban.”

Gubis Mariann fotói

Mentrópia Szerkesztőség

Cím: 1011 Budapest, Dob u. 74. fszt. 6.
Telefon: 06-70-325-9451

Főszerkesztő
Sablik Henrik

Főszerkesztő-helyettes
Gáspár Ildikó

Rovatvezetők
Angi Orsolya Beáta (Tükörkép)
Dobos Mónika (Fitt kultúra, Játék)
Orosz Norbert (Bulvárblokk)
Páll Zoltán (Önműködő irodalom)
Czifra Bogi (Margó)

Alkotók
Ámann Richárd, Angi Orsolya Beáta,
Czifra Bogi, Dobos Mónika,
Gáspár Ildikó, Molnár Péter, Orosz Norbert,
Páll Zoltán, Sági Erzsébet,
Szabó Borka, Szeifert Natália,
Ternák Tünde, Vilisics Ferenc

Állandó vendégalkotók
dr. Czifra György, Németh György,
Raffai Péter, Reich Károly,
Váczy Jépont Tamás

Fotó
Gubis Mariann, Beke Péter,
Lőrincz Edina, Sántha Krisztina

Korrektúra
Gáspár Ildikó, Lőrincz Edina,
Molnár Péter, Szabó Borka,
Váczy Ludmilla

Tördelés
Kellényi Kata, Najzer Helga,
Sántha Krisztina, Szabó Borka

Grafika
Kaczper Balázs, Kellényi Kata,
Szabó Borka

Webmester
Kovács Dávid

Mentrópia - az állampolgár lapja

kéthetente megjelenő
elektronikus kiadvány

ISSN 1789-4913

Honlap
www.mentropia.hu

Hivatalos archívum
epa.oszk.hu

**Kiadja a Mentrópia Kulturális
Közhasznú Egyesület**
Alapítva 2007-ben
Cím: 1191 Budapest, Kisfaludy u. 26.
Adószám: 18262720-1-43
Bankszámlaszám:
10404027-00022735-00000007

Elnök: Sablik Henrik
sablik.henrik@mentropia.hu

Alelnök: Kellényi Kata
kellenyi.kata@mentropia.hu

Titkár: Szabó Borka
szabo.borka@mentropia.hu

Kapcsolat
info@mentropia.hu

Olvasó munkatársaink a
mentropia.zsak@gmail.com
e-mailcímre küldhetik el alkotásaikat.

Híre, információja van? Esemény közeleg?
Írja meg nekünk:
mentropia.sk@gmail.com

Bármilyen probléma, jogsértés esetén kérjük
Olvasóinkat, értesítsenek minket,
hogy korrigálhassuk hibánkat!

(c) Mentrópia 2006-2008.
Minden jog fenntartva